

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prašernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Narodna za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 13 Din, celoletno 25 Din; za izvozstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din. — Račun pošte hranišnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Dovolj je prelivanja krvi!

Voditelji srbijanskih kmetov odločno obsojajo dr. Koroščevo vlado — Vzdrževanje sedanje vlade je proti interesom države — Urednik beograjskega lista „Jedinstvo“ ustreljen v Zagrebu — Kdo je odgovoren za ta novi umor?

Voditelj srbijanskih kmetov ali zemljoradnikov, kakor pravijo v Srbiji, poslanec Voja Lazić, je minuli teden, ko se je razpravljalo v Narodni skupščini o obtožbi proti dr. Korošču zaradi prelivanja krvi, med drugim izrekel tudi te-le besede:

«Še pod nobenim notranjim ministrom, odkar pomnim, ni bilo hujšega zla kakor pod dr. Koroščem.

Pod njegovim ministrovanjem se je prelivala kri šolske mladine pred «Ruskim carjem» v Beogradu, zatem se je prelivala kri v Zagrebu, so se metali narodni poslanci iz skupščine in končno se je dosegel vrhunec z umorom narodnih poslancev v Narodni skupščini. Za vse to nosijo z dr. Koroščem odgovornost oni, ki ga vzdržujejo. Ti so skupaj z njim v vladi, v kateri je dr. Korošec samo firma, da morejo izvajati svojo nazadnjaško politiko. Namesto dela se je pojavilo krvavo nasilje, za kar vse nosi odgovornost sedanji režim.»

In drugi voditelj srbijanskih kmetov Joca Jovanović je dejal te dni:

«Vlada dr. Korošca je le poslabšana izdaja prejšnje vlade Vukičevića in Davidovića.

Nihče ne dvomi več, da nosi ta vlada vso odgovornost za vse, kar se je že zgodilo in kar se še bo zgodilo.

Ta režim je dovedel tako daleč, da se je v parlamentu streljalo na poslance. Tega narod noče in ves narod to obsoja, zlasti pa obsoja to početje in tak režim srbijanski narod, ki iskreno želi ravnopravnost in enakost za vse Srbe, Hrvate in Slovence. Srbijanski kmet pravi, da ta država mora ostati, toda na znotraj naj se uredi v bratskem sporazumu. Po dogodkih 20. junija imajo Hrvati pravico zahtevati zadoščenje. 20. junij in vse, kar se je zgodilo pozneje, je posledica dela sedanjega režima.

Vzdrževanje tega režima je delo proti interesom države, ker vodi ta režim v nesrečo in propast.

Danes je še čas, da se to popravi, jutri bo morda že prepozno. Nedeljski dogodek v Zagrebu je bil zadnji opomin.»

Tako govore zastopniki srbijanskih kmetov, ki trpé pod sedanjim cincarsko-hegemonističnim režimom nekoliko manj kakor naše slovensko in hrvaško ljudstvo, ki pa vendarle trpé. Dr. Korošec se seveda raje druží s splošno znanimi beograjskimi korupcionisti, ki izrabljajo tudi srbijansko kmetstvo za svoje umazane sebične namene.

Zastopniki sedanje vlade so javno, kakor smo že ugotovili ob priliki, pozivali na umor poslancev KDK, ker so vedeli, da drugače njihovih zahtev po enakosti in ravnopravnosti ne morejo pobiti. Vlada in njena večina sta pričeli pred par meseci izdajati v Beogradu svoj list

«Jedinstvo», ki je na zverinsko nesramen način pozival k umoru voditeljev opozicije.

Te spise je z lastnim podpisom podpisoval bivši komunist Vladimir Ristović. V tem listu se je poleg glavne naloge, da se je pozivalo na umor Stepana Radića in Svetozarja Pribičevića, vršila tudi propaganda za osebno politiko bivšega ministrskega predsednika Velje Vukičevića, zaveznika in prijatelja dr. Korošca.

Oblastvo ni nastopilo proti temu kaznivemu hujškanju k umorom

in je kljub protestom vse pošteno javnosti trdovratno molčalo. Še potem, ko so bili hrvaški poslanci že umorjeni v Narodni skupščini, je omenjeni list ponovno pozival k umoru Stepana Radića in Svetozarja Pribičevića, a dr. Korošec kot notranji minister ni izpolnil svoje dolžnosti ter

ni zaplenil tega lista, ko je pozival k umorom.

Minulo soboto se je urednik tega režimskega lista, ki je pozival k umoru voditeljev KDK, Vlada Ristović, pripeljal v Zagreb. Nihče ne vé, zakaj je prišel. Sunljivo pa je, da se je sukal mnogo okoli hotela, v katerem se je nastanil predsednik KDK Svetozar Pribičević. Med vožnjo v Zagreb ga je spoznal mladi železniški delavec Josip Šunič, ki je domneval, da je prišel Ristović zato v Zagreb, da bi izvršil, kar je pisal v svojem listu s privoljenjem oblasti, to je, da bi izvršil atentat na Stepana Radića ali pa na Svetozarja Pribičevića. Razburjen zaradi te domneve, je Šunič Ristovića v noči od sobote na nedeljo ustrelil na Jelačićevem trgu v Zagrebu.

Ako bi vlada prenovljala beograjskemu listu «Jedinstvo» hujškanje k umoru poslancev, ako bi minister policije dr. Korošec pustil zapreti nlegovega urednika na podlagi kazenskega zakona, ako bi dr. Korošec storil ob pravem času svojo dolžnost, bi tudi do tega umora ne prišlo, ker bi umorjeni Ristović sedel v zaporu, ne da se svobodno izprehajal po državi. Ristović bi bil danes živ.

Znano je, kako je prišlo v naši državi do prelivanja krvi, vendar pa je prav, da ponovimo, kaj se je že vse pripetilo.

V početku junija so nastale na vseh straneh demonstracije, ko se je zvedelo, da hoče vlada ratificirati nettunske konvencije. Tako je prišlo tudi do patriotskih demonstracij v Beogradu. Tu se je prelilo mnogo krvi, žandarmerija je nastopila divjaško, streljajoč v občinstvo, ki je bežalo! Bili so tedaj tudi

mrtvi. Opozicija je nato predlagala v Narodni skupščini, naj se izvoli poseben odbor, ki bi ugotovil krivce tega prelivanja krvi.

Vlada je to zahtevo odklonila in ni hotela niti izjaviti, da bo preiskala dogodka in krivce kaznovala.

Vlada je šla še dalje. Ko je bila opozicija ogorčena nad njenim postopanjem, je pustila osem opozicijskih poslancev odstraniti z orožniki iz Narodne skupščine. Ni hotela pristati na noben kompromisni predlog in prvič se je zgodilo, da je vlada privedla orožnike v parlament. Tako je vlada šla od enega nasilja do drugega in nadaljevala svojo pot v tej smeri.

Opozicija je odgovorila z obstrukcijo; z edinim zakonitim sredstvom, ki ji je še preostalo na razpolago. Tedaj sta vlada in njena večina pričeli izdajati «Jedinstvo», ki je pričelo pozivati k umoru poslancev KDK. Kaj je sledilo potem, je znano. Padli so poslanci KDK v Narodni skupščini, padle so tri mlade žrtve na zagrebških ulicah, ker so protestirali proti zločinu, in sedaj je padel tudi sam urednik «Jedinstva» Ristović, ki je odkrito pozival k umoru.

Kri je izzvala kri.

Vlada ni ničesar storila za pomirjenje. Bilo je treba 14 dni, preden je podala ostavko, in po 20 dneh se je vladna kriza končala tako, da so vlado sestavili zopet isti ljudje. Zgodilo se je celo to, da so v novo vlado dr. Korošca prišli kot novi ljudje prav one osebe iz katerih družbe je izšel morilec Puniša Račić.

Obsoditi moramo vsako krvavo dejanje, tudi tako, ki se zdi morda v sedanjih težkih časih razumljivo.

S krvjo se ne bodo rešili politični boji.

Umor se ne more nikdar zagovarjati z nobenim izgovorom. Umor ostane vedno zločin in kriči po nadaljnji krvi. Mi se ne smemo ponizovati na isto stopnjo, na kateri stojé razni Puniše Račići in njihovi tovariši, ki so javno pozivali k umorom.

Poštenje mora zmagati s poštenimi sredstvi in bo tudi zmagalo. Zato vodstvo KDK obsoja tudi umor Vlade Ristovića, čeprav se je izvršil nad njim le pregovor, ki pravi: Kdor z mečem okoli hodi, bo z mečem pokončan.

Vodstvo KDK poziva vse svoje pristaše k disciplini in

k zaupanju v zmago pravice in poštenja, v zmago načel ravnopravnosti in prave svobode vseh državljanov.

Sedanja vlada si s svojim početjem koplje sama svoj grob, ker jo obsojajo vsi poštenu ljudje, tudi v srbijanski javnosti, kar baš dokazujejo navedene izjave voditeljev srbijanskih kmetov. Ni morda več daleč čas, ko bo zavladovala v Jugoslaviji vlada zastopnikov slovenskega, hrvaškega in srbijanskega kmetstva, ki bo pognalo ljudi, ki se odgovorni za prelivanje krvi in ki se družijo z najbolj koruptnimi elementi v naši državi, tj. kamor spadajo.

Prekmurska deputacija na žalskem taboru

Udarec slovenstvu Prekmurja — Strašno ogorčenje v narodnih krogih

V zadnjem našem članku o prekmurski deputaciji na žalskem taboru smo rekli, da se k stvari še povrnemo. Prisiljeni smo še spregovoriti o tem in štejemo si v dolžnost, razkrinkati dvorezno prekmurskih političnih krogov v SLS, da bo slovenska javnost videla, kakšne neverjetnosti se še lahko dogajajo pri nas.

Kaj je bilo v Žalcu? Ali proslava raznih obletnic, ali cerkvena prireditev, ali politični shod? O tem že ima slovenska javnost svojo sodbo, nas pred vsem zanima naša prekmurska deputacija. Kakor smo že zadnjič naglasili, so »Novine« izrecno poudarile, da je bil edini cilj prekmurske deputacije: **manifestirati v Žalcu slovenstvo Slovenske Krajine**. Deputacija je izročila ministru g. dr. Korošču diplomu ter mu izrazila zahvalo Prekmurcev, češ, da ima baš on velike zasluge na tem, da je Prekmurje slovensko. Iz vsega poročila v »Novinah« sklepamo, da se je prekmurska delegacija udeležila žalskega tabora izključno iz nacionalnih nagibov. Nam se sicer pri vsej stvarni presoji dogodkov vsiljuje mnenje, da je v Žalcu bil navaden političen shod SLS, združen z bojno napovedjo proti naprednemu tisku. Kljub temu nas pa veseli, da se je tudi pri tej priliki čul glas slovenskega Prekmurja. Mi smo vedno stvarni, kadar se pojavijo nacionalna vprašanja, a pri tem smo tudi zelo občutljivi. Stvarni hočemo biti tedaj tudi pri presoji žalskih dogodkov, a obenem neizprosni kritiki.

Prekmurska deputacija je šla v Žalec, v lepo Savinjsko dolino, da tam, kjer se je pred 60 leti vršil veliki slovenski tabor, govori v imenu Prekmurja in manifestira naše slovenstvo. Mi to pozdravljamo. Čast obema poslancema gg. Kleklu in Jeriču! Odreči pa moramo vsako pravico g. Juliju Kontlerju, šolskemu upravitelju, da on nastopi v imenu slovenskega Prekmurja. Odločno moramo protestirati, da g. Kontler govori v Žalcu kot glavni govornik deputacije, da on izdela in izroči diplomu, da on manifestira slovenstvo

Slovenske Krajine. Mi mu to odrekamo, ker on za to nima pravice! Ta nepravilna gesta vodstva SLS v Prekmurju je vzbudila odpor vseh res narodnih krogov po vsem Prekmurju brez razlike na strankarsko pripadnost. Ne bomo v tem našem članku iznesli vseh nešteti dokazov, ki jemljejo pravico g. Kontlerju, govoriti v imenu slovenskega Prekmurja. Danes samo pribijemo, da je odpor proti taki politiki prekmurskega vodstva SLS tako splošen, da smo si vsi narodnjaki v Prekmurju brez razlike na strankarsko pripadnost in stanovski položaj edini v tem, da zaradi tega čina izvajamo posledice. Poskrbeli bomo, da bo vsa naša javnost imela priliko, presoditi na podlagi dokumentov vso težo tega čina, ki je zadal skelečo rano vsemu narodnemu Prekmurju.

Mnenja smo, da človek, ki igra doma med Madžari vlogo največjega Madžara, ki je največji nasprotnik vsega slovenskega uradništva v Prekmurju, ki je deloval svoj čas na raznarodovalnih italijanskih šolah na Hrvaškem, ki je danes glavni sotrudnik madžarskega nacionalističnega lista »Népujság«, ne sme govoriti v imenu slovenskega Prekmurja. Sicer pa povejmo, kaj Kontler piše o žalskem taboru. Dočim »Novine« poudarjajo **samo nacionalni značaj prekmurske žalske deputacije**, pravi »Népujság«: **»Krščansko-socialistična stranka je priredila 15. t. m. (Julija) velik protestni shod v Žalcu proti demokratskemu tisku. Na shod je šla tudi deputacija iz Prekmurja, ki je izročila ministru g. Korošču diplomu ter mu izrazila priznanje za vso naklonjenost, ki jo je pokazal Prekmurju v njegovih zadevah.**« Seveda, mi to dvorezno razumemo; »Népujság« ne sme poročati, da se je Madžar Kontler prelevil naenkrat v slovenskega nacionalista, sicer se ne bosta dali več igrati dve vlogi. Drugo je pa vprašanje: ali je pošteno, da dva lista iste stranke z istimi ljudmi poročata vsak po svoje, kakor pač bolj »vleče«?

To že dovolj jasno razsvetljuje vso mo-

ralo in resnicoljubnost dveh naših klerikalnih listov. Že iz tega se dá lepo sklepati, na kakem višku je stala naša prekmurska deputacija, ki je pred slovensko javnostjo manifestirala naše slovenstvo, iz političnostrankarskih ozirav pa je našim Madžarom to prikrila in jim povedala, da je šla protestirati proti demokratskim listom. Mi upamo, da bo vsa slovenska javnost z nami istega mnenja, da razčistimo vso zadevo in dvignemo slovensko Prekmurje pred takim ponižanjem. In kakrat bo bolela glava tiste gospode, ki se iz slepe strankarske zagrizenosti družijo v deputacijah z ljudmi, ki jim vsa slovenska javnost odreka pravico, govoriti v njenem imenu.

Politični pregled

Minuli teden je v razvoju našega političnega življenja zgodovinskega pomena. Kakor smo že v zadnji številki poročali, se je šestal v sredo 1. t. m.

poslanski klub KDK v prostorih bivšega hrvatskega sabora k svoji zgodovinski seji,

na kateri je zavzel svoje končno veljavno stališče k celokupnemu državnemu in političnemu vprašanju. V resoluciji, ki je bila sprejeta po obširnem poročilu predsednika Svetozarja Pribečevića — resolucijo smo v celoti objavili že v zadnji številki — je KDK naglasila, da okrnjena Narodna skupščina ni več predstavnic celokupnega jugoslovenskega naroda in da KDK ne bo priznala njenih sklepov in iz njih izvirajočih finančnih obveznosti, nadalje, da je državna ureditev po dogodkih, ki so se odigrali, uničena ter da bo KDK nadaljevala svojo borbo za novo državno ureditev, ki bo jamčila za popolno enakopravnost vseh pokrajin in vseh državljanov.

Pri nadaljnjih posvetovanjih je poslanski klub

razpravljaj o podrobni organizaciji narodnega odbora proti sedanjemu hegemonističnemu režimu

ter sprejel sledeče sklepe:

Stric Janez v vojni

(Po Pierre Villetardu priredil B.)

(Dalje.)

— Ali sta mrtva?
— Menda. Špijoni pa so ušli z avtomobilom.
— To se neki dan tudi nam lahko pripeti, je dejal stric Janez in pobledel.
— Naravno, je odgovoril Majcen. Morda pade tem prekletim makaronarjem v glavo, da razstrelijo tudi naš most!
Po tej novici stricu Janezu večerni golaž ni več ugajal. Temne misli so ga obhajale, ko je ob devedih zvečer nastopil stražo.
Bila je krasna majniška noč. Krvavordeča luna je vzhajala in skrivnostno razsvetljevala meglo, ki se je dvigala iz reke in močvirnatih travnikov. V nejasni poltemi se je stricu Janezu zdelo, da tiči za vsakim grmom Italijan s pištolo v roki.
— Podnevi še gre, si je dejal, toda ponoči!
Okoli njega je bilo vse tiho in mirno. Nobeno sumljivo motorno ropotanje ni kalilo nočne tišine, le voda je lahno klopotala med tršjem. Kljub temu se je čutil stric Janez silno nesrečnega. Da bi le že, bilo enkrat vojne konec in bi mogel mirno spet živeti v svoji hiši in cepiti sadno drevje na svojem vrtu!
Naenkrat ga je bilo strah pred smrtjo. Morda preži nanj ob tej temni uri za oboki mosta ali v vrbovju? ... Kar zazeblo ga je. Bati se je začel mosta, ki bi ga moral stražiti. Šel je po progji daleč proč in sedel poleg brzojavnega droga. Naslonil se je nanj, položil

nabito puško preko kolen in pazil. Stražil ni več mosta, nego samega sebe. Če bi ga bili napadli laški špijoni, se je odločil, da proda svoje življenje čim najdražje ... ali pa, kar bi bilo najbolj pametno, da se skrije v sosednje gosto grmovje.

Ko se je približal čas izmenjave, se je dvignil in spet začel korakati po progji. Tovaršu, ki ga je nadomestil, je prijazno stisnil roko in mu dejal:

— Le glej, da paziš na most, ga ne bodo Italijani!

— Povest o razstrelitvi borovniškega viadukta je od začetka do konca izmišljena, je dejal kolesar Majcen čez dva dni. Pravkar sem to zvedel na pošti.

Stric Janez je postal ves rdeč od jeze:

— Zopet vse izmišljeno! Dragi moj Majcen, kaj te ni sram, da kot stara baba prenašaš novice, ki niso resnične?

— Vas je vse skupaj malo zazeblo, kajne? je dejal Majcen in se hudomušno nasmehnil.

— Ne, to res ni prav! Po nepotrebnem razburjaš ljudi.

Mlada kmetica, ki jim je prinesla kavo, je prekinila to prerakanje. Skrbela je za svoje štiri črnovojnike, kakor bi bili njeni otroci, čeprav so bili že priletni možki. Smilil ji je posebno narednik Tonejc, ki je bil vedno bolehen in rahlega zdravja. Neki dan se je iz skednja preselil v hišo: kmetica mu je odstopila posebno sobo. Teden pozneje se je tudi kolesar Majcen izselil iz skupnega bivališča: našel je sobo pri mlinarju. Stric Janez je z

zadnjim tovarišem ostal sam v skednju. In ta, po imenu Gene, financar brez otrok, nekje z Goriškega, mu je dejal neki dan, ko je prečital došlo pismo:

— Prihodnji teden bo prišla moja žena.
— Kaj? je začudeno vprašal Janez.
— Pisal sem ji, naj pride. Našel sem sobo v vasi in bedasto bi bilo, če bi ona sama živela kot begunka na Dolenjskem, jaz pa sam tukaj. Bog ve, koliko časa bo še vojna trajala. Kaj bi sameval, če mi ni treba.
— Prav imaš! je odvrnil stric Janez.
— Stori kakor jaz in piši po svojo staro ...
— Nak, tisto pa ne! mu je Janez odvrnil tako odločno, da se je možak kar začudil.
— No, prav še tega bi se manjkalo, si je mislil, da bi mi špela tu sitnarila.
— Ampak dobro bi pa le bilo, če bi se tudi ti spravil v kako sobo, namesto da sediš sam životariš v skednju. Čul sem, da bi železniški čuvaj tudi rad nekomu odstopil sobo, v kateri je prej stanovala njegova hčerka.
— Kaj pa bo potem z našo stražnico št. 276?
— Ta ostane. Jedli bomo še vedno skupno. To je naš urad, naša vojašnica. Tu se bomo vedno zbirali; to bo tudi naša kavarna in gostilna in vse, kar hočeš, samo naša spalnica ne bo več.
— Si bom premislil.
— Kaj boš premišljal. Ali ni že dovolj, da si štiri tedne spal na slamni, na trdih tleh? Ali si nič ne zaželiš mehke postelje? Sedaj še gre, ko je pomlad, toda menda ne misliš prezimiti v nezakurjenem skednju, ko bo brila

I.

Poslovni odbor kot izvršni odbor KDK se proglašaja za permanentnega ter sestoji iz devetih članov in obeh predsednikov. Odbor snuje svojo posebno pisarno kot urad vodstva KDK. Dnevno vrši v tem uradu službo po en član izvršnega odbora. Poslovni odbor se sestane redno vsak četrtek k svoji seji. Izredne seje se vršé po potrebi.

II.

Izvoli se akcijski odbor 25 poslancev, katerim se pritegnejo še potrebni člani iz vrst javnih delavcev, ki imajo posvetovalno pravico. Organizacijo akcijskega odbora izvede poslovni odbor v zmislu sklepov poslanskega kluba. Akcijski odbor se deli na naslednje odseke:

1. Odsek za organizacijo in administracijo,
2. odsek za domači in inozemski tisk,
3. odsek za pravno in socijalno pomoč,
4. odsek za gospodarske in finančne zadeve,
5. odsek za kulturne in prosvetne zadeve.

Poslovni odbor bo predpisal poseben poslovnik, v katerem bo točno obeležen delokrog in način dela posameznih odsekov.

III.

Ti odbori bodo imeli dolžnost izvesti organizacijo borbe celokupne javnosti proti hegemonistični vladavini in bodo zbrali vse sile naroda za zmago načel, ki jih vsebujejo zaključki KDK.

V izvršni odbor so bili izvoljeni tudi poslanci dr. Žerjav, dr. Kramer in Ivan Pucelj, v akcijski odbor pa tudi poslanec dr. Pivko.

Ti dalekosežni

sklepi so izzyvali najgloblji vtis v vsej državi, ker dokazujejo ne samo resnost, temveč tudi odločnost borbe, ki jo vodi KDK.

Hegemonisti so se čutili silno prizadete in so začeli še strahovitejšo gonjo proti KDK, češ, da rovari proti državi. Njeno akcijo označujejo celo za veleizdajniško in pozivajo vla-

do, naj nastopi proti KDK z najostrejšimi sredstvi.

Dočim je KDK razpravljala v Zagrebu, kako naj bi se rešila država pred katastrofo, v katero jo vodi nesrečni Korošček režim, je

vlada sklicala v Beogradu okrnjeni parlament.

da tako še nadalje izziva prečane in nadaljuje tam, kjer je prenehala 20. junija, ko so zadeneli v Narodni skupščini usodni strelji Puniše Račića. Prva seja je bila nekaka žalna seja za padlimi poslanci KDK. Predsednik Narodne skupščine je imel dve in pol minute trajajoč govor in s tem je bila zadeva za vlado in njeno hegemonistično večino rešena. Naslednjega dne je Narodna skupščina brez predstavnikov večine naroda, brez poslancev KDK mirno nadaljevala razprave, kakor da se ni zgodilo nič.

V petek je prečital v seji parlamenta doktor Korošček deklaracijo, to je program svoje vlade. V tem programu je povedal,

da hoče vlada nadaljevati delo Vukičevića, obenem pa je zagrozil KDK, da bo nastopil proti njej z vsemi sredstvi, če ne bo prenehala s svojo borbo.

Značilno je, da so celo vladni poslanci sprejeli Koroščekov govor zelo hladno, dočim se je v javnosti le naglašalo, da je Korošček v tem dokazal, da pomeni njegova vlada nadaljevanje starega krvavega režima Velje Vukičevića. Narodna skupščina je naslednje dni nadaljevala razpravo o dnevnem redu, ki ni bil rešen 20. junija; odklonila je vse predloge, ki jih je stavila svoječasno KDK ter

se pripravlja, da sprejme nettunsko konvencije.

V skupščini pa ni niti polovica poslancev, ker tudi pristaši vladnih strank ne odobravajo dela Koroščkove vlade in ne prihajajo k sejam. Navadno je navzočih komaj kakih 100 do 120 poslancev. Celo Nemci, ki so doslej iz strankarskih razlogov podpirali vse vlade, so šli proti Koroščkovi vladi v onozi-cijo. Glavno opozicijo pa tvorijo sedaj zemljio-

radniki, ki nadaljujejo z obstrukcijo in strahovito obsojajo Koroščekov režim.

Vse zadnje seje Narodne skupščine so zaradi odločnega nastopa zemljoradnikov izredno viharne in vlada le s težavo spravlja svoje predloge pod streho.

Hegemonisti seveda vedno bolj čimdalje hujšo gonjo proti prečanom, zlasti pa proti Hrvatom, ker hočejo borbo vsega prečanskega naroda naslikati kot borbo med Hrvati in Srbi, kakor da so vsi ostali prečani naravnost srečni pod pendrekom dr. Korošča. Dočim beograjski listi na eni strani pozivajo vlado, naj nastopi proti KDK z izrednimi merami in izvaja proti njej tako zvano obznan-

poziva zloglasni režimski list «Jedinstvo» direktno k umoru Radića in Pribičevića.

Razume se, da postaja zaradi tega ogorčenje zlasti med Hrvati vedno večje. To je imelo tudi za posledico, da je pod Koroščkim režimom že tretjič tekla kri. V nedeljo 5. t. m.

je bil v Zagrebu umorjen izdajatef in glavni urednik tega zločinskega lista, Vlado Ristović.

Nenadoma se je pojavil v Zagrebu in izzivalno nastopal v raznih javnih lokalih. V soboto zvečer je bil na vrtu restavracije «Kolo», kjer pa so ga spoznali in nagnali. Ogorčena publika ga je pretepla, na kar so ga odvedli na policijo. S policije so ga v spremstvu detektiva poslali v bolnico, da mu obvežejo lahke rane, ki jih je dobil pri pretepu. Ko se je vračal iz bolnice na policijo, je na Jelačićevem trgu železniški delavec Milan Šunić oddal nanj sedem strelav. Trije strelji so zadeli Ristovića, ki je bil takoj mrtev. Dva strela sta ranila spremljajočega detektiva, eden pa nekega slučajno navzočega trgovskega pomočnika.

Umor Ristovića je le posledica krvavega režima, ki je zatiral liste, kateri so se potegovali za enakopravnost in zahtevali zadoščanje za umor v Narodni skupščini, ni pa za-

burja skozi vse špranje. Spomni se na tve tri dni, ko smo prišli sem, ko je deževalo. Kako ti je to pihalo.

— Res je. Šel bom pogledat k železniškemu čuvaju.

8. Gospodična Fini.

Nekaj minut od stražnice št. 276 je stala hišica železniškega čuvaja, obdana od divjih rož in solnčnic. Stricu Janezu je ugajala že prvič, ko je šel mimo in jo je vedno gledal z zanimanjem, kadar je stopal po progli in mostu ter vršil svojo službo. Sedaj je bil čisto zadovoljen, ko je zvedel, da bi se v tej čedni hišici dobila soba. Šest tednov je že spal na slami na trdih tleh in križ ga je že bolel. Naravnost želel si je že svežih rjuh in mehke postelje.

— Grem pogledat, saj to nič ne stane, si je mislil, ko je zavil s ceste okoli žive meje k hiši.

Debela, svetlolasa ženska mu je pokazala res prijazno sobico z belimi zastori, skozi katere je blagodejno prodiralo opoldansko solnce. Stene so bile poslikane z velikimi cvetkami in postelja je bila pokrita s svetlorumeno odejo. Vsa soba je izgledala tako solnčno in domače, da se je stric Janez kar ni mogel dovolj nagledati.

— To je soba moje starejše hčerke, je rekla čuvajeva žena. Sedaj je pa ni doma. V Trstu je, šiva pri neki šivilji.

Janez se je takoj odločil, da najme to sobo. Čuvajeva rodbina je obstojala iz štirih oseb. Možak je vršil svojo železniško službo,

odpiral in zapiral zatvornice pri prehodu čez državno cesto in cepil drva, ki jih je bila cela skladnica za hišo. Pri hiši sta bila dva otroka, dekletce dvanajstih let, precej slabotno in nežno, in petleten fantek, ki je vlačil na vrvcí lesenega konja na kolesih po vrtičku.

Ko se je stric Janez prvo jutro zbudil v svoji novi postelji in mu je solnce skozi zastore nagajivo sijalo v obraz, se mu je zdelo, kakor da bi bil v sedmih nebesih.

— Takole bomo pa vojno čisto prijetno pretokli, si je mislil.

Počasi se je oblekel in odšel v stražnico. Dva tovariša sta bila že tam, medtem ko je tretji, Majcen, imel službo na progli.

— Lepo smo si uredili, mu je dejal narednik Tonejc. Samo paziti moramo, da bo čez dan vedno eden v stražnici, ker bo gotovo kmalu prišla inspekcija.

Opoldne so bili sedaj pri kosilu samo trije, kajti Tonejcu je kuhala žena doma. Stric Janez, ki je imel otroke zelo rad, se je kmalu sprijaznil s čuvajevim fantkom in dekletcem in se včasih tudi z njima igral. Na vojno bi bil skoro pozabil, če ne bi dobival vsak dan «Slovenskega Naroda». Čital ga je strastno kakor vedno in ponavadi skušal razbrati med vrsticami resnico. Kljub temu, da se mu je dobro godilo, mu je bilo pri čitanju vedno silno hudo pri srcu. Tem hujše pa mu je bilo, ker nikogar ni imel, s katerim bi se mogel iskreno porazgovoriti o politiki. Njegovi tovariši se za take reči niso zanimali, železniški čuvaj pa še manj. Svojim pristašem domov bi bil rad pisal, toda obstojala je vojaška

cenzura pošte, in gorje, če bi bil izdal svoje mišljenje! Vsak mesec enkrat je na kratko poročal Špelj, kako se mu godi, in dobival od nje še krajša pisma, da je doma vse v redu.

Neko jutro je začul prerekanje na vrtu. Debela žena je obmetavala čuvaja s kopico priimkov.

« Molči! Jaz sem gospodar!

— Klada pijana!

Začeli so padati udarci in razlegal se je krik in jok.

— Ali te ni sram... pred vojakom!

Stric Janez je postal slabe volje. Tega si ni mislil, da so v hiši tako žalostne razmere.

Ko se je zvečer vrnil s službe in stegnil na posteljo, je začul na vrtu vesel klic:

— Mama, mama!

Z začudenjem je dvignil glavo in zapazil med dvema solnčnicama ljubko gospodično, ki je mahala z zelenim solnčnikom. Imela je velik slammik, okrašen z makovim cvetjem, in svetli kodri so ji nagajivo padali preko ušes.

— Mama, mama!

Čuvajeva žena je prihitela in zaklicala:

— Fini! Joj, ti si! Ali je to mogoče?

Hotela jo je objeti, toda ko je zapazila svetlo sivo obleko, je dejala:

— Ne smem te umazati, tako si čedna. Sklonila je roke na hrbtu in jo poljubila na lice.

Tudi mlajša sestra je prihitela, toda mati jo je poučila:

— Ne dotikaj se je, Franica. Umazala bi jo.

branil listov, ki so pozivali k novim umorom, k umoru Radića in Pribičevića.

Umor je povzročil v vsej državi največje razburjenje.

Četudi je preiskava pokazala, da ne gre za organizirano zaroto, kakor pri Puniši Račiću, so beograjski listi začeli podtikati ta umor KDK, češ, da je ona najela morilca. Ristovića, ki je s svojim pisanjem podžigal strasti in pozival k zločinu, pa slikajo kot junaka in mučenika. Kakor

mi obsojamo umor, ki se ne dá z ničemer opravičiti

— umor je umor in nikdo ne more biti samozvan sodnik nad drugim! —, je treba vendar le poudariti, da bi se ta umor ne bi bil zgodil niti grozni zločin v Narodni skupščini, če bi bila vlada pravočasno poskrbela, da bi se izvajal zakon za vse in proti vsem enako, in če bi ne bila baš vlada sama s svojim postopanjem najbolj izzivala in dajala ljudem take vrste moralno potuho.

Zadnje dni pa vlada

največje razburjenje zaradi bolezni Stepana Radića.

Dočim se mu je prejšnji teden obračalo na boljše in se je že pripravljalo, da se poda v kake toplice in tam poišče popolno okrevanje, se mu je bolezen zadnje dni naglo poslabšala, tako da so se že bali najhujšega. Z Dunaja in Monakovega so bili pozvani v Zagreb najboljši zdravniki specialisti, da mu rešijo življenje in vrnejo ljubo zdravje. Ne samo v vrstah KDK, marveč tudi v Beogradu se zavedajo, da bi pomenila smrt Stepana Radića veliko nevarnost za ves nadaljnji razvoj dogodkov. Zato vsepovsod s skrbjo gledajo, kako se razvija bolezen velikega voditelja hrvatskega naroda in predsednika KDK.

Toda kljub temu obstoje

temni elementi, ki strežejo po življenju obeh voditeljev KDK, Stepana Radića in Svetozarja Pribičevića.

Oba dobivata vsak dan nova grozilna pisma. V noči od torka na sredo pa so neznaní ele-

menti skušali celo napasti vilo Stepana Radića in je zagrebška policija

našla celo zalogo bomb, municije in orožja, ki naj bi služilo razdiralnim elementom za izvršitev njihovega namena.

Preiskava še ni zaključena, zato o tem še ne moremo podrobneje poročati. Iz tega pa se vidi, v kako napetem ozračju živimo.

Senzacionalna razkritja je napravil poslanec Josip Predavec v seji poslanskega kluba KDK v Zagrebu o načrtih dr. Korošca.

Dr. Korošec mu je leta 1924., ko se je sestavljala takratna Davidovićeve vlada, povedal, da Slovenci ne morejo živeti v tej državi in da se bodo morali priključiti Italiji.

Tam bi dr. Korošec s pomočjo Vatikana dobil za Slovence avtonomijo. Srbi bi si ustvarili Veliko Srbijo, kar pa bi pustili Italijani in Madžari, to naj bi ostalo Hrvatom. V tej zvezi je poslanec Predavec omenil tudi izjavo dr. Žižke, ki je v listih javno napisal, da je neki ugleden srbski politik najet za denar iz Rima in Budimpešte, da razbije državo. Ker pa Srbi nečejo nositi pred svetom odgovornost za tak zločinski posel, so postavili na čelo vlade dr. Korošca, ki naj izziva Hrvate tako dolgo, da bi se sami odcepili od države. Ta razkritja so napravila v vsej javnosti veliko presenečenje.

KDK stoji slej ko prej na stališču,

da Jugoslavija mora ostati, da se mora ohraniti državno in narodno edinstvo.

toda država se mora na znotraj urediti tako, da bodo vsa plemena in vse pokrajine popolnoma enakopravne ter da se bodo mogle kulturno, gospodarsko in socialno razvijati popolnoma svobodno.

Vse kaže na to, da se bližamo viharnim časom. Vsi trezni krogi naglašajo, da je skrajni čas, da se beograjski oblastniki končno spametujejo, da izgine režim, ki ima na vesti toliko prelite krvi in ki je dovedel državo tako daleč, da danes že največji rodoljubi

dvomijo v možnost njenega nadaljnjega obstoja in razvoja, če bo ostal okrvavljeni režim dr. Korošca še dolgo na krmilu.

DOPISI

BLED. Javno tombolo sokolskega društva na Bledu smo morali preložiti od 5. na 12. t. m.

HOTEDRSICA. V nedeljo 12. t. m. bo priredila tukajšnja Čitalnica po daljšem odmeru zopet lepo predstavo Milčinskega roparsko pravljico «Volkašin». Igra bo temeljito naštudirana ter bodo splošen vtis še podčrtale prelepe narodne noše. Igrali bodo pod milim nebom na vrtu lev. Marije Logarjeve. Po predstavi bo iznajdljivost Hotedrcov izvrstno zabavala vse one, ki ljubijo smeh. Torej v nedeljo vsi v Hotedrsico!

HOTEDRSICA. Tukajšnja Narodna čitalnica bo priredila 12. t. m. veliko vrtno veselico z zelo pestrim programom. Igra na prostem itd. Radi tega prosi vsa sosednja društva, da po možnosti ne prirede ta dan svojih prireditev, pač pa pohite v čim večjem številu ta dan v Hotedrsico.

TREBNJE. Sokol v Trebnjem bo praznoval 15. t. m. 20letnico svojega obstoja, združeno z okrožnim zletom novomeške sokolske župe. Pri telovadbi in veliki ljudski veselici na vrtu brata Alojzija Pavlina bo svirala godba novomeškega godbenega društva. Polovična vožnja za člane vseh društev novomeške župe je dovoljena. Bratje in sestre, prihitite in podprite našega Sokola moralno in gmotno s čim mnogobrojnejšo udeležbo!

KOTREDEŽ. Predzadnje sredo popoldne se je v občini Kotredež vršila volitev župana in svetovalcev. Za župana je bil zopet izvoljen g. Martin Drnovšek s 13 glasovi, dočim je štiri glasove dobil klerikalni kandidat. Tudi vsi štirje svetovalci so napredni. Vsa klerikalna agitacija, ki jo je vodil kaplan Tiringner, je bila brezuspešna. Volilci kotredeške občine so v lepem številu kmetije, zato je kaplan Tiringner računal, da bo uspela agitacija na račun lahkovernosti. Toda njegovo pričakovanje, da bo iztrgal občino iz naprednih rok, se je kruto razbilo ob zavezanosti vseh kotredeških naprednih volilcev.

ZAGORJE. Prejšnji četrtek popoldne se je vršila volitev župana in svetovalcev zagorske občine. Pri prvi in drugi volitvi župana ni do-

Finu se je sklonila in malo Franico prisrčno poljubila. Oče, ki je tudi prišel, pa ni poznal tako nežnih pozdravov, samo krepko ji je stisnil roko.

Stric Janez se je dvignil in stopil iz sobe, kajti hotel je spoznati gosposko oblečeno gospodično. Mati ga je predstavila, rekoč:

— To je pa naš vojak.

— Dober dan, gospod, mu je dejala mala Fini in mu smehljaje podala svojo ročico. Potem pa je še rekla:

— Veste, kar obdržite mojo sobo. Mi se bomo malo stisnili, kajne, mamica, pa bo šlo. Snela je slamniki in stric Janez je natančneje videl veseli, nežni obrazek in droben nosek. Pod dolgimi, tenkimi obrvi je imela velike, žive oči kakor mlada mačaka.

Stric Janez je zajecjal v zadregi:

— Gospodična, ne vem, kako bi vam izrazil hvaležnost za vašo prijaznost.

Srce mu je začelo močno biti in mislil si je:

— Presneto, ta punček je pa nekaj drugega kakor moja sitna Špela.

Ko je legel spat, ni čital časopisa, bedé je sanjal. Zdelo se mu je, da je za nekatere ljudi vojna vendar nekaj prijetnega.

Naslednje jutro, preden je odšel v stražnico, je sedel v utico na vrtu in si prižgal pipo. Ni sedel pet minut, ko je že prišla gospodična Fini. Imela je rožnordečo obleko, prepasano s pasom iz belega lakastega usnja.

— Dobro jutro, mu je odgovorila veselo na njegov pozdrav in mu podala svojo mehko roko

— Kaj danes nimate službe? je vprašala s svojim zvonkim glasom.

— Seveda jo imam. Čez pet minut bom že moral oditi.

— Škoda! Jaz sem pa mislila, da bova malo poklepetala... Kako vam pa kaj ugaja pri nas?

— O, naravnost imenitno. Bolje bi vojak gotovo ne mogel prebiti vojne kakor tu v tem prijaznem zatišju.

— Verjamem. Ali ste poročeni?

— Kajpak, je odgovoril stric Janez.

— Je vaša žena lepa?

— Kaj? je vprašal začudeno.

— Vprašam, ali je vaša žena lepa.

— O, gospodična... Lepa? To ni baš prava beseda. Prijazna je... razumeti me morate: moja žena je, in mlada tudi ni več, saj sem se tudi jaz že postaral.

Gospodična Fini pa je ugovarjala:

— To pa že ni res, saj ste videti čisto mladi.

Stric Janez je zardel. Finin poklon mu je bil precej neprijeten. Dvignil se je in dejal:

— Na svidenje! Sedaj pa moram v službo.

Na straži je stric Janez popolnoma pozabil na svoj posel, na vojno, na dom... Pred očmi mu je neprestano stala Fini s svojimi svetlimi lasmi, rožnordečo obleko in belim pasom. Nazadnje se je že sam nase izezil:

— Ta tržaška deklina mi menda ne bo zmesala glave?

Toda kmalu nato si je dejal:

— Sladka je pa le kakor bonbonček.

Naslednje dni je Janez večkrat imel priliko, pogovarjati se na vrtu s Fini. Sedela

sta na klopi poleg uljnaka, kjer je kar šumelo čebel po zraku. Janezu se je samo čudno zdelo, da Fini nikoli ne šiva, čeprav je njena mati dejala, da je pri neki šivilji v Trstu. Počitnice doma je porabila za to, da lenuhari. Z najol zaprtimi očmi se je kot mačka pretegovala po solncu in včasih kar zaporedoma neprestano zehala.

Nekega dne, ko je stric Janez odhajal z mosta po končani službi, se mu je nutil tako nenaden prizor, da se je ustavil, kakor bi bil vkopan na mestu. Pri železniškem prelazu je stal majhen gosposki voziček na dve kolesi. Vanj je bil vprežen isker vranec. V vozičku pa je sedela poleg mladega poročnika Fini v čisto novi svetlozeleni obleki. Od daleč je že prijazno zamahnila stricu Janezu v pozdrav, skočila z vozička in mu prišla nasproti.

— Čestitam vam na lepem vozičku! je dejal stric Janez z glasom, ki se je kar tresel od ljubosumnosti.

— Kajne? je dejala dekle. Pavel me je peljal malo na sprehod.

— Pavel!... Tako?

— Notarjev sin, mu je razložila Fini. Prijatelja sva iz šolskih let. Prišel je večraj s fronte na dopust domov.

— A tako!

Fini je bila malo v zadregi. Vihetela in vrtela je v desnici malo usnjeno torbico in slednjič nadaljevala:

— Čujte, nekaj sem vam hotela povedati. Imam bratranca, ki služi pri topničarjih. Izgubil je tri sto kron pri igri.

(Dalie pril.)

bila nobena stranka zadostnega števila glasov. Izvršila se je torej ožja volitev med naprednim in klerikalnim kandidatom. Izvoljen je bil z naprednimi glasovi za župana ugledni posestnik in gostilničar g. Albin Grčar, za podžupana gosp. Ivan Bajcar, za svetovalce pa gg. Mirko Weinberger, Slavko Kušar, Alojzij Kolenc, Vinko Sedlar in Polde Mrnuh. Dva socialistična svetovalca, ki sta bila tudi izvoljena, izvolitve nista sprejela ter ostajeta njuni mesti začasno nezasedeni. Izvolitev novega župana je vsa javnost sprejela na znanje z velikim odobravanjem. Upravičeno je pričakovanje, da se bo po dolgih letih gerentstva vendarle tudi v Zagorju pričelo z rednim gospodarskim delom. Z izvolitvijo za župana je g. Grčar prejel lepo zadoščenje za podlo denunciacijo, katere žrtev je postal za časa svetovne vojne.

KONJICE. (Smrtna kosa). Dne 30. julija so pokopali Antonijo Robačarjevo, ženo lečutarja, ki je umrl pred mesecem dni. Zalostno je dejstvo, da ji pri pogrebu niso nič zvonili, niti ni bilo nobenega duhovnika pri pogrebu. Ko so pobirali prispevke za zvonove, je bil dober vsak nov, naj ga je dal kdorkoli, seveda, tudi ni manjkalo obljub, da se bo revežem zvonilo brezplačno. Kako se je ta obljuba izpolnila, smo sedaj videli. Če se vrši kak političen shod, se godi vse s silnim pompom, s sveto mašo, zažiganjem kresa in streljanjem, ako pa umrje revež, se za njega nihče ne zmeni. Zalostno je tako postopanje.

KONJICE. 5. t. m. se je vršila v Konjicah prireditev tukajšnjega Sokola, ki je bila dobro obiskana. Udeležilo se je tudi kmetiško ljudstvo, kar je prav razveseljivo. Želimo tukajšnjemu Sokolu pri njegovem težkem delu še mnogo takih uspehov. — Hišo g. Sattlerja je kupil trgovec Anton Petek in jo porušil, da si sezida enonadstropno hišo. V pritličju bodo trgovski lokali, v I. nadstropju pa stanovanje.

KONJISKA VAS. (Požar po streli). V nedeljo 29. julija okrog 11. ure dopoldne je udarila strela v poslopje Mihaela Rebernaka, posestnika v Konjiški vasi, in mu popolnoma upepelila domačijo. Poslopje je bilo zavarovano za malenkostni zne-

sek. Posestnika samega je blisk ožgal po telesu tako, da leži v bolnici. Gotovo bodo usmiljena srca pomagala obupanemu tovarišu v tej težki nesreči, ki ga je zadela.

RAZBOR PRI SLOVENJIGRADCU. Dne 29. julija se je vršilo tukaj blagoslovljenje spominske plošče 28 v svetovni vojni padlih in pogrešanih občanov. Ploščo je izdelal zelo lepo in okusno slovenjgraški kamenosek g. Kuhar; vzdana je na izbornem mestu v steno kapelice na pokopališču. Slovesnost so poveljali s svojimi izbranimi govori g. lesni trgovec Anton Stumpf, župan Knez in župnik Kodrič. Nato so zapeli slovenjgraški pevci «Oj, Doberdob», nakar je g. župnik blagoslovil spominsko ploščo, pevci so zapeli «Blagor mu». Po odpelju pesmi je sledila služba božja. Da se je ta slovesnost, prva v našem srezu, tako svečano izvršila, gre vsa čast in hvala pripravljalnemu odboru, omenjenim gospodom, g. Pečolarju za prehrano delavcev, za brezplačno delo delavcev, deklicam za krasno vence in okrašenje okolice spominske plošče, ter občanom, ki so kljub denarni krizi, prispevali za kritje nastalih stroškov. Bog povrnil!

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. «Domovina» je pri nas že zopet začela napredovati, kajti naš g. župnik, odkar je, hvala Bogu, ozdravel, sam dela reklamo za njo. Nam je kar težko, če jo par nedelj pozabi med pridigo omeniti. Prejšnji gg. dušni pastirji so nas učili, da je en sam Bog, a naš g. župnik pravi, da «Domovina» piše brezbožne članke proti dr. Korošcu itd. Torej imamo dva Boga. Prvi je povsod, drugi pa v Beogradu. Blagor Beograščanom, ker biva med njimi drugi bog Korošec. Mi vsi pa se bomo še držali tiste prave katoliške vere, katero so nas učili pokojni pametni dušni pastirji. Mi pravimo: le en sam Bog je. — Katoličan.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Tukajšnji demokratje smo samo takrat klerikalnem pošteni kristjan, kadar potrebujejo prispevke za cerkvene potreščine. Takrat smo mi prvi, ki nas obiščejo in pri katerih sitnarijo cerkveni nabiraleci. Je že prav tako, saj tudi radi damo, kjer vidimo, da je res

potreba. Ali da nas potem zahrbtno blatijo z brezverci, si bomo dobro zapomnili.

LJUTOMER. Ob 25letnici Sokola bodo nastopili tudi naši vrli kmetiški jezdec v povorki na svojih priznanih lepih konjih in v slikovitih narodnih nošah. Kdor se torej zanima za lepe konje znane ljutomerske reje, naj ne zamudi te prilike ter naj pohiti ta dan v Ljutomer na sokolsko slavnost. Pri telovadbi bo nastopila najbrž tudi četa vojske iz Murske Sobote z učinkovitimi vajami. Dovoljena je polovična vožnja. Pri odhodu postaji se vzame cela karta, katera je z legitimacijo, dobljeno pri slavnosti v Ljutomeru, veljavna za prost povratek.

SV. TROJICA V SLOV. GOR. Poštno direkcijo v Ljubljani vljudno vprašamo, kaj je z davno obljubljenim telefonom pri Sv. Trojici v Slov. gor. Znano nam je namreč, da je pripravljena tukajšnja občina žrtvovati precejšnjo vsoto 10.000 Din, čeravno nam je ponujala direkcija pred leti telefon za malenkostno vsoto brez nadaljnih pogojev, kar pa takrat kratkovidni občinski odborniki od slavne SLS niso hoteli sprejeti, ker ljudstvo baje laže plača deset tisoč dinarjev kakor 3000 dinarjev. Sedanji občinski odborniki ali vsaj večina njih danes drugače misli.

POLJANSKA DOLINA. Suša, suša! Tudi pri nas je pritiskala. Posebno se čuti po hribih. Jesen bo zaradi nje bolj slaba. Krme bo premalo. Nekateri so prav v skrbeh zaradi živine, ki jo že odprodajajo. Slišimo, da je bilo v gorenjskem kotu tuintam še precej dežja, a pri nas so padle le kake kaplje. Jeseni bomo imeli morda zopet preveč moče kakor pretekla leta. Za kopanje je pa letos izredno ugoden čas. Skoro ne pomnimo tako tople vode. Sicer pa živimo v dolini mirno ob potu svojega truda in dela. Novice zvemo največ iz naprednih časopisov, predvsem iz «Domovine», ki prihaja v dolino v prav lepem številu. Mnogo imamo pri nas tudi naročnikov «Jutra». Znano Koroščevo karikatura v «Jutru» in «Domovini» je napravila tudi pri nas precej vetra. Prav zagriženim klerikalcem ni bila prav všeč, zmernejši pa so se ji smejali. Na pritisk iz farovža so

Ivan Albrecht:

Greh krvi

(Konec.)

«Angela moja sestra?! Kako je vendar to mogoče?» se mi je iztrgalo, ko vendar še vedno nisem mogel verjeti besedam moje gospodinje.

«Težko mi je,» je rekla drhte, «toda končno ti le moram povedati. Kakor veš, sem nekaj časa služila pri tvojem stricu. Bila sem mlada in živahna tedaj in samota tam gori je tako čudovito zapeljiva. Človek sam ne vé, kdaj mu vzkipi kri. Tako se je zgodilo — Tvoj stric je Angelin oče.»

Vesel žarek upanja mi je dal nove moči. «Hvala Bogu,» sem dejal, «da ni huišega! Kako ste me prestrašili! Potemtakem sva pač bratranca — No, nič ne dé! Jaz jo ljubim, ljubim tako —»

In še sam ne vem, kaj sem govoril. Kar vrelo je iz mene. Angelina mati pa je stala kakor kip pred menoj.

«Boštjan, poslušaj vendar,» je zajecjela nazadnje in se sesedla.

«Kaj naj poslušam, ko čujem samo klic svoje ljubezni!»

Rekel sem to s takim ognjem, da je planila Angelina mati prestrašena kvišku.

«Samo trenutek me poslušaj!»

Potem mi je jela praviti dalje, kako se ji je zgodilo. Raznožnikova ljubezen ni ostala skrita teti Marti, ki je sovražila njo, dasi ji ni nikdar storila ničesar žalega. Ko je bila Marta nekoč spet pri Raznožniku, sta s stricem precej časa govorila.

«Čim je odšla,» je nadaljevala Angelina mati, «me je tvoj stric poklical in mi kratko povedal, kakor je pač tam gori navada, da mora biti konec med nama.»

«Lahko si misliš, kako me je ta novica zadela. Hotela sem vedeti, zakaj in kako je to, da naenkrat ne velja nič, kar sva se bila dotlej menila. Raznožnik se je nekaj časa obotavljaj, a nazadnje je le povedal.»

«Kaj?» sem dejal kakor brez zanimanja. Bil sem izmučen in izčrpan.

«No,» je vzdihnila Angelina mati in nadaljevala s tihim glasom, «povedal je, da ima — sina —»

«Sina?! — Še nikoli nisem slišal.»

«Tudi jaz ti ne bi povedala, ako ne bi bilo prišlo tako. Zdaj pa sem morala, ker sem te hotela obvarovati nesreče.»

Njene besede so bile zame še vedno temne in zagonetne, vendar si nisem upal vprašati ničesar več.

«Zdaj vidiš sam,» je rekla čez nekaj časa, «da ne smeš misliti na Angelo —»

«Toda, kaj meni mari Raznožnikov sin?!»

«Boštjan?!»

«No, saj res! Naj ima stric magari devet sinov! Saj ne iščem pri Angeli dote —»

«Boštjan, ali Raznožnikov sin si vendar — ti!»

To je bil sunek s strupenim bodalom. Vse misli so se mi plamteče križale v glavi in se zgostile v eno samo trško zavest gorja in nesreče. Kaj naj bi rekel?

Angelina mati je skrila obraz in začela ihteti. V tišino večera je rezalo njeno ihtenje, ko je stopila v sobo Angelica.

«Mama,» se je prestrašila, «kaj se je zgodilo?»

Ker ji mati ni odgovorila, je stopila mladenka k meni.

«Boštjan?»

Skomignil sem z rameni. Bilo mi je, da bi umrl.

«Zbogom, Angela,» sem siknil, se iztrgal

in hotel v noč, ko Angelina mati plane za menoj.

«Nikar! Kam hočeš?!»

«Kam? — Sam nisem vedel kam. Po svetu, v pozabljene, v smrt — Bog vé — Ali naj živim? Čemu? —»

«Kaj se je vendar zgodilo, mamica?» je plaho ponovila Angela vprašanje, ko je videla svojo mater in mene tako razburjena.

Zdaj je začela Angelina mati spet pripovedovati. Govorila je s tistim popolnim mirom, ki ga razgrne po človeku skrajna bolest. In zdaj sem šele izvedel, da sem sin brata in — sestre.

«Ne sodi ju nikoli, Boštjan! Življenje je strašna uganka —»

Zdaj sva vedela z Angelo, da je najine ljubezni konec. Mladenko je premagal krčevit jok, jaz pa — sam ne vem: kakor mrlič sem bil. Imel sem občutek, da sem pri svojem lastnem pogrebu.

Tako je bilo končano. Angelo sem prosil, naj mi odpusti, dasi sem čutil, kako je moje početje smešno in nezmiselno.

Vrnil sem se domov. Materine oči so bile polne strahu, ko me je zagledala. Povedal sem ji mirno in brez očitanja, da vem, kako je z menoj.

Kako se je stresla, revica, ob tej novici!

«In zdaj?»

«Sam ne vem,» sem dejal, «zdaj mi je vseeno —»

Kakor slepec sem potem zabodil po svetu. Nikjer nisem našel miru in za nič se nisem mogel odločiti. Angeli je žalost izkopala grob. Meni ga noče — Tavam, tavam in čakam, da pride ura, ki izbriše tudi z mene — greh krvi.

O, kako jo pozdravljam v svojem srcu, uro rešiteljice — smrti!

podobo, seveda, obsojali nekateri brumni možje. Le v Javorjah so se bolj splašili in se je občinski odbor izjavil proti temu «pohujšanju». Je pač to občinski odbor, v katerem sedi 9 mož, ki so lahko sicer vredni vsega spoštovanja, a jih je večina še nepismenih. Se jim je pač nekaj reklo in oni so prikimali, ne da bi vedeli, za kaj gre.

REČICA PRI LAŠKEM. V «Uradnem listu» od 2. junija t. l. se poroča, da je izbrisan iz načelnštva farovške hranilnice in posojilnice v Laškem g. Valentin Kozmus, posestnik v Slivnem, in namesto njega imenovan Alojz Lešnik, rudar v Hudi jami. Ob priliki nekega razgovora z gosp. Kozmusom je ta na naše tozadevno vprašanje podal naslednjo izjavo: O vzroku izključitve iz načelnštva Hranilnice in posojilnice SLS v Laškem mi ni prav nič znano, saj niti tozadevnega vabila za občni zbor nisem dobil. «Slovenskega gospodarja» pa, v katerem so bile baje zadevne volitve razpisane, zaradi pomanjkanja časa nisem čital. Nadalje je moja izključitev tudi v zvezi s tem, ker g. Podreberšek, tajnik občine Marija Gradec, ne vidi rad kmeta ali delavca, če se njemu ne odkrije in ga ne pozdravlja tako, kakor po navadi taki gospodi zahtevajo, saj se postavlja napram kmetom in delavcem ta gospod tako, kakor da bi bila že vsa marijegraška občina njegova. Tudi naš g. kaplan me od časa sestave zadnjih kandidatnih list za občinske volitve v občini Sv. Krištof ne vidi kaj rad in sem bil zaradi tega celo ertan z liste, za kar sem že itak večkrat prošil ter se jim za to uslugo še celo zahvaljujem. V našem okraju so pač razmere take, da nikakor ne ugajajo štabu SLS, zato sem sklenil, da se v bodoče popolnoma umaknem iz političnega življenja, ker vidim, da klerikalni voditelji gledajo le na svoje koristi. Pri tem pa docela pozabljajo na svoje najagilnejše pristaše. Zato naj imajo prednost oni kričači, ki se znajo bolje hliniti pri imenovanem občinskem pisarju, g. kaplanu pa donajajo stvari, ki delajo razdor v lastnih vrstah. To so razlogi moje izključitve.

FRAM. Kakor običajno se je tudi letos vršilo 26. julija prošenje sv. Ane v Framu. K tej cerkveni slavnosti je dospelo več duhovnikov, med njimi tudi g. župnik od Sv. Kunigunde na Pohorju, ki je imel pridigo. Žal, se g. župnik ni držal načel svojega najvišjega učenika Kristusa, ki je učil: «Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!» Komaj je stopil na leco, je pričel udrihati po naprednem časopisju, zlasti po «Jutru» in «Domovini», ter po tistih, ki jih čitajo, češ, da bodo zavrženi. Priporočal pa je ljudem časopisje, kakor «Slovenski gospodar», «Slovenec» itd. — G. župnik! Ali ne veste, da se v hiši božji mora nčiti vera, ne pa politika? To lahko storite med svojimi nezavednimi župljani, ne pa tukaj v naprednem Framu. Ali menite, da smo še v srednjem veku, ko je duhovščina potom inkvizicij strahovala ljudi, kakor je hotela. Ni čudno, da ljudje izgubljajo vero, saj jo baš duhovščina ubija. Dolžnost nas naprednih Framčanov je, da kolikor mogoče še bolj širimo naša lista «Jutro» in «Domovino». Naj ne bo več hiše, kamor ne bi prihajali napredni listi. Kar se pa ženske mode tiče, odkrito rečemo, da se ne bomo pohujšali. Žalostna mu majka, kdor ima tako slabe živce, da ne prenese današnje mode!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NAŠE ŽIVINOREJSKE RAZSTAVE.

O priliki jubilejne kmetijske razstave se bo priredila tudi razstava goveje živine. To je prav. Potrebno je, da dobimo po več letih zopet lepo govejo živino pred oči in da se na njej spodbujamo za nadaljnji naš napredek. Razstavljene bodo vse različne pasme, ki jih redimo v deželi, da vidimo, kako uspešna je reja ene in druge pasme, kajti vprašanje govejih pasem in pasemskih okrožij še danes ni končno rešeno, dasi bi bil že skrajni čas za to.

Presojevalna komisija bo točno ocenjevala posamezne živali in bo sodila po vnanjosti tudi na notranjo vrednost živali, t. j. na užitek, ki ga pričakujemo pri eni in drugi živali. Naši živinorejci bodo prignali svojo goved iz raznih krajev. Ta bo pripeljal kravo, zopet drugi bika, tretji telico itd. Odrabli bodo najlepše živali, ki jih imajo v hlevu in s katerimi upajo dobiti kako premijo ali nagrado za svojo uspešno rejo. Kdor ima plemenjaka, bo skušal prignati tudi še kravo ali pa telico. Navadno vidimo na takih razstavah veliko telic, potem krav in najmanj plemenjakov, ker je teh vobče manj in jih je tudi teže prignati.

Če motrimo nekoliko globlje take razstave, pridemo pogosto do zaključka, da so razstavljene živali bolj slučajno uspeli produkti, brez tiste trajne vrednosti za povzdigo naše reje, ki jo želimo doseči s takimi razstavami. Te živali se nam po navadi zopet brez sledu izgube, tako kakor so se pojavile. To lahko opazujemo posebno pri telicah. Zato pa razstave posameznih živali brez krvnega sorodstva in potomstva nimajo tistih uspehov in tiste vrednosti, kakor če pripeljejo živinorejci poleg krave tudi njen zarod in če pokažejo na razstavljenih živalih tudi dejanske uspehe svoje reje in ugodne posledice dobrih roditeljev, po katerih so vzgojili svoje živali.

Pri takih razstavah bo treba sploh na to delati, da bodo živinorejci izkazovali, kakega rodu so razstavljene živali, kako molzne so krave itd., in sicer na podlagi podatkov, ki jih bo treba dobiti s pomočjo «rodovnikov». Tudi pri nas moramo priti tako daleč, da bomo pospeševali vso rejo bolj urejeno ali sistematično in da bomo v ta namen vpeljali rodovnike, ki naj jih vodijo živinorejski odbori in odseki, oziroma živinorejske zadruge. Ko pridemo pri nas tako daleč, bodo imele tudi živinorejske razstave vse večji pomen in vso drugo vrednost kakor jo imajo danes.

NA KMETIJSKO RAZSTAVO V LJUBLJANI!

Dne 1. septembra se otvori v Ljubljani jubilejna kmetijska razstava v spomin na 160 let, odkar se je ustanovila Kmetijska družba v Ljubljani. To bo lep spominski dan, ki ne velja samo družbi kot taki, ampak vsemu kmetskemu stanu, vsaj so zasluge, ki si jih je stekla Kmetijska družba v teku svojega poldrugstoletnega delovanja za napredek našega kmetijstva tako velike, da jih mora proslaviti vsa dežela. Prav posebno se morajo zavedati tega vsi bivši in sedanji člani s svojimi podružnicami, ki čutijo in doživljajo same na sebi ugodne uspehe družbenega delovanja, ki je bilo od vsega početka njim namenjeno.

Kmetijska družba je danes prva in najstarejša kmetijska organizacija v deželi, ki je od leta 1767. naprej delovala na izboljšanju našega kmetijstva in ki se danes lahko s ponosom ozira na svojo preteklost in na uspehe, ki jih je dosegla v dolgih dobah svojega delovanja, zlasti pa dosegla v zadnji dobi od leta 1884. naprej, odkar je postala ta organizacija splošno pristopna in odkar je začela širiti kmetijske nauke tudi s svojim strokovnim glasilom «Kmetovalcem». To zadnje dobo lahko imenujemo dobo kmetijskega preporoda, ker se je v tej dobi nenavadno veliko storilo in tudi doseglo za napredek kmetskega stanu. Kmetijska družba je s svojim glasilom pospeševala vse panoge našega gospodarstva in podpirala je ves ta napredek tudi s preskrbo različnih gospodarskih potrebščin, z razdeljevanjem podpor, plemenske živine, semena itd., tako da so imeli člani poleg cenenege berila in pouka tudi še razne gnotne koristi pri svojem gospodarstvu.

Kmetovalci in člani Kmetijske družbe smo dolžni, da se spominjamo te 160letnice in da se udeležimo te proslave kakor tudi razstave, ki jo prireja družba v času od 1. do 10. septembra. Kdor more, naj se udeleži razstave in tekme s svojimi pridelki in proizvodi, vsi drugi pa s svojim obiskom. Treba je, da se na razstavljenih uspehih navdušujemo in spodbujamo naprej za nadaljnji napredek našega kmetijstva. Na razstavi bodo zastopane vse panoge našega kmetijstva z različnimi pridelki. Važen del bodo zavzemali pa tudi učni pripomočki, ki naj pomagajo k novemu razvoju našega gospodarstva.

Pozivljemo zaradi tega vse naše zavedne kmetovalce, da se razstave udeleže. To bodi kmetijski praznik za vse! Kmetijske podružnice pa naj razstavo korporativno posečajo, da se ta zgodovinski dogodek dostojno in splošno proslavi!

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Položaj na žitnem trgu je mlačen. Cene so se od izredno nizkega stanja za malenkost okrepile, vendar je položaj glede na negotove rezultate svetovne žetve še nejasen. Kanada obeta velikansko žetev in tudi Evropa ne bo imela baš slabe letine. Da bi se cene pšenice dvignile v večji meri, je malo verjetno. Zaradi dežja, ki je padel zadnje dni po vsej državi, so se izgledi za letino turšiče izboljšali in cena turšiči je danes v primeri s ceno pšenice izredno visoka. Cene na ljubljanski blagovni borzi 7. t. m. (postavljeno na postajo v Sloveniji; plačljivo v 30 dneh; za 100 kg): pšeniča: baška, nova 290 do 295 Din; turšičica: baška 350 do 352.50 Din; oves: baški 265 do 270 Din; moka «0»: stara 520 do 525 Din, nova 455 do 465 Din.

ŽIVINA. Kupčija bolj mirna in so cene mestoma malo popustile. Na živinskem sejmu 1. t. m. v Ljubljani so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli, prvovrstni 9 Din, drugovrstni 8 Din, tretjevrtstni 7 Din, krave, debele 5 do 7 Din, klobararice 3 do 4.50 Din, teleta 10 do 12 Din.

HMELJ. Stanje hmeljskih nasadov po svetu je srednje in obeta občutno manjšo letino kakor lani, zlasti v Češkoslovaški, kjer le ena tretjina hmeljskih nasadov obeta vsaj prilično zadovoljivo letino. V Savinjski dolini se bo obiranje hmelja zakasnilo za kakih osem dni. Pridetek bo precej manjši kakor lani, a kakovostno boljši. Zaostali nasadi so se malo popravili. Cene v Nemčiji nespremenjene, dočim so se v Zlatcu (Češkoslovaška) precej okrepile.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 6. t. m. v a l u t a h:

- 1 ameriški dolar za 56.30 do 56.50 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 166.60 do 167.40 dinarja;
- 100 nemških mark za 1344.50 do 1347.50 Din; dne 7. t. m. pa v d e v i z a h:
- 100 avstrijskih šilingov za 801.62 do 804.62 dinarja;
- 100 nemških mark za 1356 do 1359 Din;
- 100 madžarskih pengov za 990.94 do 993.94 dinarja;
- 100 francoskih frankov za 221.60 do 223.60 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 168.30 do 169.10 dinarja;
- 100 italijanskih lir za 296.65 do 298.65 Din.

10. avgusta: Brežice, Dob pri Kamniku, Trava,

Sejmi

- Trbovlje, Studenec-Ig, Rovte, Št. Lovrene (okraj Novo mesto), Raskrižje, Slovenjgradec.
- 12. avgusta: Št. Jurij ob južni železnici (okolica), Nedelišče.
- 14. avgusta: Leskovec, Toplice, Podturen, Ptuj-ska gora.
- 15. avgusta: Fara, Osilnica (le za blago).
- 16. avgusta: Sevnica, Cerklje pri Kranju, Škofja Loka, Vače, Lož, Kandija (za živino in slavni les), Trebnje, Mozirje, Oplotnica, Gornja Lendava, Rakičan, Vuzenica.
- 17. avgusta: Kapele (okraj Brežice), Smarje pri Jelšah.

Kratke vesti

= Mlekarska industrija na jubilejni kmetijski razstavi «Ljubljana v jeseni». Tudi ta panoga bo nastopila letos s svojimi izdelki, sirom, maslom in drugimi mlečnimi izdelki. To bo njen tretji nastop za širšo javnost po petdesetih letih, odkar

Neverjetna moč

Je skrita v malemu zavitku.
En poizkus Vas bo pre-
pričal, da

Ženska hvala

perilo napravi snežnobelo.
V njej se perilo namoči
preko noči, za izkuha-
vanje pa je najbolje, če se
vzame

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

jo je v Bohinju in s tem v Sloveniji uvedel Švicar Hitz. Mlekarska razstava bo tvorila oddelek zase in bo urejena tudi popolna mlekarna. Razstavljen sir in maslo bosta tudi ocenjena in premirana po kvaliteti z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnamami. Poleg prodaje na debelo se bo prodajalo tudi v malih količinah, da se obiskovalcem razstave nudi prilika, poskusiti mlečne izdelke naših mlekarn in sirarn.

= Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljutomeru vabi svoje člane in prista-
telje sadjarstva na tečaj za okulacijo (očeslanje) dreves, ki bo na praznik Vnebovzetja, to je dne 15. t. m. v društveni drevesnici na Rajžiharju. Zbirali se bomo ob pol 9. uri dopoldne, to je po osmi maši, pri osnovni šoli, odkoder bomo od-
korakali skupno k drevesnici. Pridite zlasti mla-
deniči, naši bodoči sadjarji! Teoretično kakor
praktično bo razkazoval okulacijo sreski ekonom
g. Štampar.

DOMAČE NOVOSTI

* Nekaj dopisov smo morali zaradi pomanj-
kanja prostora odložiti za prihodnjo številko. Naj
nam cenjeni dopisniki oprostite!

* Svetozar Pribičević na Bledu. Na Bled je pri-
spjel predsednik KDK poslanec Svetozar Pribiče-
vič, ki bo dalje časa gost poslanca dr. Shvegla v
njegovi vili «Wilsonia».

* Zborovanja zaupnikov KDK v št. Janžu na
Dravskem polju in v Račju. V nedeljo 12. t. m.
ob 8. uri zjutraj bo v prostorih gostilne Žel v
št. Janžu na Dravskem polju zbor zaupnikov
KDK iz občin št. Janž, Sv. Marjeta, Hajdina,
Slovenja vas, Vurberg, Sv. Martin, Gor. in Sp.
Duplek, Dogoše, Sv. Miklavž, popoldne ob 2. uri
istega dne pa v Račju v gostilni «pri Jugoslovanu»
zbor zaupnikov KDK za vse občine župnij Sliv-
nica, Fram, Hoče, Zgor. Poljskava, Sp. Poljskava
in Cirkoveci. Na obeh zborih bosta poročala o po-
litičnem in gospodarskem položaju gg. narodna
poslanca dr. Ljudevit Pivko in Ivan Pucelj. Vsi
pristaši KDK iz navedenih okolišev so vabljeni,
da se ob obeh zborov polnoštevilno udeležijo. — Ob-
lastni tajništvi SDS in SKS v Mariboru.

* Jugoslovanski in Hrvaški Sokol. Iz Varaž-
dina poročajo, da se je tamkaj pričela živahna
akcija za združenje Jugoslovenskega in Hrvat-
skega Sokola. Dogodek je meščanstvo pozdravilo
z velikim zadovoljstvom.

* Velike sokolske slavnosti na Sušaku. Sušak
je imel v nedeljo velike sokolske svečanosti: raz-

vitje župnih praporov, članskega in naraščaj-
skega. Prvemu je kumoval župan Prage dr. Baxa,
ki ga je nadomestoval dr. Peter Zenkel, član pra-
škega mesnega sveta, naraščajskemu praporu pa
Engelbert Gangl. Na prireditve so pripeljali po-
sebni vlaki in posebni parniki iz raznih krajev
nad 10.000 gostov, od teh samo iz Slovenije nad
4000. Skoro ni bilo večjega kraja Slovenije, ki
bi ne bil zastopan na tej slavnosti. V soboto po-
poldne je bila akademija na Regentovem trgu,
v nedeljo dopoldne se je vršil krasen sprevod
po mestu, pri katerem je bilo videti 16 članskih
in 9 naraščajskih praporov, popoldne pa je bil
javni nastop, kateremu je prisostvovalo okoli 6000
ljudi. Najlepša točka je bila slovenska pesem
«Morje». Mornarica je izvajala simbolične vaje
pod vodstvom Slovenca kapetana Kovača.

* Proslava 450letnice Višnje gore. Ob najlep-
šem vremenu je v nedeljo proslavilo mesto Viš-
nja gora 450letnico obstoja. Dopoldne se je vršila
na glavnem trgu spominska svečanost, pri kateri
je oblastni poslanec Erjavec v daljšem govoru
opisal zgodovino Višnje gore. Pri slavnosti so si
gostje lahko ogledali zastavo grofov Turjaških
izza turških bojev, razne stare cesarske listine in
pa znamenito sodniško palico, s katero je sodnik,
ko je izrekel smrtno obsodbo, udaril obsojenca.
K vsem vlakom je prišlo sprejemati goste višnje-
gorsko meščanstvo s svojo gasilsko godbo. Na pri-
jaznem obronku poleg Starega gradu je bil ure-
jen obširen veselični prostor, katerega so napol-
nili gostje iz Ljubljane in bližnje okolice do zad-
njega kottička. Popoldansko veselico je aranžiralo
gasilno društvo, ki je bilo s prireditvijo nadvse
zadovoljno in bo moglo s čistim dobičkom pokriti
zadnji dolg na motorni brizgalni, ki si jo je pred
nedavnim nabavilo.

* Iz oblastnega tajništva SKS v Mariboru. Vse
krajevne organizacije in zaupnike SDS v mari-
borski oblasti prosimo: 1. Da se izognemo v bo-
doče neprijetnosti, da bi se s strani pošte do-
stavljala pisma, naslovljena na oblastni odbor SDS
v Mariboru, oblastnemu odboru mariborske obla-
sti, torej v roke klerikalnih gospodov, naj se vsi
dopisi, četudi so namenjeni oblastnemu odboru
stranke, adresirajo na kuvertah in dopisnicah
na: Oblastno tajništvo SDS v Mariboru, Cankar-
jeva ulica 1. Zgodilo se je namreč, da se je pismo
važne politične vsebine namesto strankinemu ob-
lastnemu odboru dostavilo oblastnemu odboru
mariborske oblasti in tam tudi odprlo. 2. Da mo-
remo napraviti program za shode KDK v mari-
borskem volilnem okrožju v mesecih avgustu,
septembru in oktobru, na katerih shodih bodo
poročali narodni poslanci gg. dr. Pivko, Urek,

Pucelj, dr. Žerjav in dr. Kramer, naj nam vse
one krajevne organizacije in vsi oni zaupniki,
ki v svojih krajih kake shode želijo, to nemudo-
ma, najkasneje do 15. t. m., javijo pismeno. V
dopisu naj navedejo tudi dan, ki ga smatrajo
primernim za shod v svojem kraju. Opozorjamo
pa, da bodo shodi z gori navedenimi poslanci mo-
goči po večini samo v centrih posameznih sodnih
okrajev. Seveda se pa izven teh velikih okrajnih
zborov lahko vršijo in se bodo tudi vršili manjši
lokalni shodi, na katerih bo tudi po možnosti na-
stopil eden ali drug poslanec. — Tajništvo SDS
v Mariboru, Cankarjeva ul. 1.

* Nova številka «Skovirja». Prejeli smo: V so-
boto bo izšla nova številka edinega sloven-
skega šaljivega lista «Skovirja», ki bo imela obilo
posrečenih smešnic in zelo veliko število slik.
V «Skovirju» izhaja tudi napet roman. Kdor si
želi pristranskega razvedrila in kdor je potreben
razvedrila, naj se naroči na štirinajstdnevnik
«Skovir», ki stane četrtletno le 15 Din (uprava v
Rožni dolini pri Ljubljani). V zalogi so še vse
doslej izišle številke. Naročite se!

* Zopet enkrat dež. V nedeljo zvečer se je po
daljšem času vendarle enkrat zopet nočno po-
oblačilo in se je ponoči vlił dež. Ob polnoči pa je
nastala pravcata nevihta. Ploha je trajala dober
četrt ure in se je potem izpremenila v lahen dež,
ki je močil zemljo tudi v ponedeljek dopoldne.
Popoldne pa se je pričelo še zopet jasniiti in je
upanje na dolgotrajnejše deževno vreme splavalo
po vodi.

* Grozen samomor rudarja. Te dni je izvršil
v Koprivnici na Hrvaškem grozen samomor slo-
venski rudar Josip Milošič, rodome iz Celja. Za-
radi neke želodčne bolezni je bil tako obupan,
da je sklenil končati si življenje. Dal si je pod
kapo dinamično patrono ter jo zažgal. Učinek je
bil strahovit. Eksplozija je raztrgala Milošiča na
drobne kosec.

* Neznatna škoda po nevihti v Slovenskih go-
ricah. Ob zadnji nevihti ni bilo v Slovenskih go-
ricah toliko škode, kakor smo poročali. Nevihta
je sicer bila huda, a je bilo pri tem tudi mnogo
koristnega dežja. Škoda zaradi viharja je le majh-
na. Toče ni bilo.

* Suša na Krasu je uničila že skoro vse rast-
linstvo. Listje na drevju je ovelo kakor jeseni.
Pšenice je bilo malo, krompirja in koruze ne bo
nič. Fižola še za seme niso nabrali. Tudi trta se
suši. Ako ne bo večjega dežja, grozi Krasu po-
polna katastrofa.

* Dva otroka zgorela. Te dni proti večeru se
je v Ritoznoju pri Slovenski Bistrici vžgala Pod-
ložnikova viničarija, ko so bili vsi odrasli z doma.

in sta bila doma samo štiriletni sinček in njegova dveletna sestra. Otroka sta se najbrže igrala ter pri igranju zanetila ogenj. Viničarija je pogorela do tal in otroka sta našla strašno smrt v plamenih.

* **Zlata maša.** Iz Ormoža nam pišejo: Tukaj je predzadnje nedeljo daroval pater g. Bernard Polak, duhovnik križniškega reda, vodja bolnišnice in superior, svečano zlato mašo v mestni cerkvi, ki je bila ob tej priliki lepo okrašena. Dekan g. F. Horvat je imel krasen nagovor. Slavljencec je rojen l. 1853. v Životicah na Moravskem. Marsikateri ozdravljeni bolnik ga ima v dobrem spominu. Naj ga Bog poživi še mnogo let!

* **Vinska razstava v Ljubljani.** Na številna vprašanja sporočamo javnosti, da se bo tudi na letošnji pokrajinski razstavi vršila razstava izbranih buteljskih vin. Za poznavalce vina lepa prilika, da poskusijo res dobro, zlahka vinsko kapljico.

* **Žrebanje srečk efektne loterije Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.** V sredo 1. t. m. se je vršilo v posvetovalnici Zbornice za TOI javno žrebanje srečk efektne loterije. Zveza je izdala žrebno listo, katero dobi vsakdo pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, pritičeje levo, proti povračilu stroškov 2 Din. Po žrebem načrtu so dobitki izplačljivi, oziroma izročljivi 30 dni po izvršenem žrebanju proti izročilni odnosne srečke, potem ko se je od strani prireditelja loterije ugotovila pravilnost srečke in pa resničnost izžrebanja. Dobitki zapadejo, ako se ne dvignejo do 1. oktobra 1928., v korist Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Za primer, da zaradi kombinacije številk zadene srečka dvakrat, se dobitek izplača samo eden, in to v najvišji višini.

* **Dediči se iščejo.** Po dopisu našega poslanstva v Londonu je izvršil samomor v Londonu 26. junija t. l. naš državljani Ivan Zadnik, po poklicu mizar, star 36 let, rodom iz Ribnice v Sloveniji. Njegova zapuščina iznaša približno 140 funtov sterlingov (30.000 Din.). Ker pokojnik ni zapustil pisma, iz katerega bi bilo razvidno, kdo mu je naslednik ali dedič, se pozivljajo vsi njegovi sorodniki in one osebe, katerim so znani dediči, naj to sporočijo ob navedbi točnega naslova izseljeniškega komisarijata v Zagrebu, Kamenita ul. 15.

* **Nikoli več vojne!** Ta klic naj zaori tudi iz naših vrst, tovariši, ko bomo 12. t. m. zbrani na Brezjah. Spravno stavje ob 10letnici miru se bo pričelo ob 10. uri. Pridite vsi! Nimamo plakatov, nimamo sredstev za bučno reklamo, vi sami agitirajte za naš dan! Od moža do moža, od vasi do vasi! Polovična vožnja dovoljena od 10. do 14. t. m. Tovariši na veselo bratsko svidenje! ZSV.

* **Žrebanje srečk efektne loterije Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.** Ob priliki žrebanja so bile izžrebane kot glavni dobitki naslednje številke: I. glavni dobitek — avto št. 65.772; II. glavni dobitek — konj s popolno opremo in vozom št. 91.812; III. glavni dobitek — radijski aparat št. 83.615; IV. glavni dobitek — vagon premoga št. 44.573; 1. dobitek — šivalni stroj št. 44.465; 1. dobitek — moško ali žensko kolo št. 41.774; 1. dobitek — dinamo št. 92.516; 1. dobitek — stenska ura št. 75.391; 1. dobitek — žepna zlata ura št. 26.685; 1. dobitek — 100 m platna št. 6.524; 1. dobitek — kompletan štedilnik št. 40.387; 1. vreča moke banaške št. 41.032; 1. dobitek — vreča moke ameriške št. 46.288; 1. dobitek — 20 kg masti št. 96.350. — 20 dobitkov po Din. 100. — št.: 6.333, 9.269, 16.499, 17.646, 20.623, 34.113, 40.490, 59.419, 70.943, 71.306, 71.427, 74.973, 79.989, 82.872, 87.886, 89.935, 96.116, 97.133, 99.604, 99.611. Popolno žrebno listo bo založila Zveza obrtnih zadrug v prihodnjih dneh.

* **Poskus z raketnim letalom v Mariboru.** V nedeljo je bil Maribor deležen poskusa z raketnim vozilom. Slušatelj tehniške visoke šole v Frankenhauseu. H. H. Wiedl, sin mariborskega restavraterja, je izdelal model enokrilnega raketnega letala ter napravil z njim prvi poskus pri »Treh ribnikih«. Pri vžigu prve rakete je bil start

Kmetski praznik na Krškem polju 15. avgusta 1928.

Kmetsko-demokratska koalicija predstavlja danes celokupen narod hrvatski, pretežen del Slovencev in prečanskih Srbov. Le oni Slovenci stoje ob strani, ki so v gospodarski odvisnosti od klerikalnih ustanov, toda tudi ti so s srcem in mislijo na naši strani. Ostanki radikalcev, davidovičevcev in klerikalcev v vseh prečanskih krajih ginejo in narod vstopa v vrste KDK. Danes lahko trdimo z mirno vestjo, da je vse, kar je poštenega, dobrega in zdravega ne samo v prečanstvu nego tudi v Srbiji, za politiko KDK. Prvo veličastno manifestacijo svojih idej po zborovanju prečanskih poslancev v Zagrebu, bo priredila Kmetsko-demokratska koalicija na kmetskem prazniku na Krškem polju 15. t. m.

Na kmetski praznik bodo prišle v lepih skupinah na okrašenih vozovih vse krajevne organizacije SKS iz krškega in brežiškega okraja.

Pozivamo tudi vse organizacije in pristaše SDS, da pridno agitirajo za udeležbo, ki mora biti letos taka kakor še nikoli. Nihče ne sme izostati. Posebno prosimo pristaše iz krškega, brežiškega, laškega in celjskega okraja, da s svojo udeležbo pomnožijo ogromno armado bojevnikov za enakopravnost in svobodo.

Govorniki na kmetskem prazniku.

Na manifestacijskem zborovanju bodo govorniki: predsednik KDK Svetozar Pribičević, podpredsednik HSS dr. Maček, za slovensko SDS dr. Kramer, voditelj SKS Puceč, predsednik hrvatskih federalistov dr. Trumbić.

Spored:

1. Ob 12. uri opoldne slavnostni sprevod skupin iz kmečkega življenja na veselilni prostor.

2. Ob 2. uri popoldne javno manifestacijsko zborovanje, na katerem bodo pozdravili navzoče ljudstvo narodni poslanci in voditelji slovenskega in hrvatskega naroda.

3. Ob 3. uri popoldne velika konjska dirka, katere se bodo udeležili najboljši dirkači.

Po dirki velika ljudska veselica. Slavnostne skupine konjenikov, narodnih noš, peš in na vozovih, se zbirajo in urede do 12. ure v drevoredu pri župni cerkvi v Krškem, odkoder odkorakajo z godbo na čelu na Krško polje.

Veselilni prostor, paviljoni ter plešišče bodo krasno razsvetljeni. Paviljoni bodo nudili izborni pijačo in jedačo po zmernih cenah. Srečolov kmetskih fantov in deklet. Točna postrežba.

Na veselici bo sodelovalo več godb. Pri dopoldanskih vlakih sprejem gostov z godbo.

Vstopnina na veselilni in dirkalni prostor: sedež 5, stojišče 3 Din.

Polovična vožnja na železnici ob priliki velike konjske dirke in kmetskega praznika na Krškem polju je dovoljena. Uvažuje pa naj se zaradi reda naslednje:

Vsak udeleženec naj kupi vozni listek do postaje Krško in prosí pri blagajni, da se mu naj pritisne moker žig.

Vozni listek se na postaji Krško ne odda, temveč dobro shrani, ker služi z izkaznico za vožnjo nazaj.

Izkaznice se bodo delile na veselilnem prostoru v določenem paviljonu.

Brez izkaznice kakor tudi brez starega vozne listka polovična vožnja ne velja.

popolnoma v red, model je letel pravilno do višine kakih 25 metrov. Ko bi se morala vžgati druga raketa, je pa ta, najbrže zato, ker je bila slabo pritrjena, odletela in model letala je padel naravnost v ribnik.

* **Grozdni in sadni sok se moreta dobiti odslej v vsaki množini pri «Brezalkoholni produkciji» v Ljubljani, Poljanski nasip 10.** Mešata se z vodo kakor malinovec. Tak sok lahko prodajajo vse

gostilne, ga lahko jemljejo s seboj turisti in potniki, ki ga poljubno mešajo z vodo. Pričakovati je, da se bodo taki sokovi zelo priljubili, posebno ker cena ni višja od cene malinovec.

* **Nova cesta Fala—Sv. Ožbolt.** Dne 12. t. m. bodo v Fali pri Mariboru na svečan način izročili javnemu prometu novozgrajeno cesto Fala—Sveti Ožbolt. Cesto je na lastne stroške zgradila elektrarna Fala.

* **Neurje na Dolenskem.** Pred dnevi je razsajala nad Krškim poljem huda nevihta, med katero se je vsulo precej dežja, ki je nekoliko poživl naravo in ohladil ozračje. Strela je vpalila kozolec posestnika Abrama ter vpepelila tudi gospodarsko poslopje posestniku Jordanu na Dobravi, katerih poljski pridelki so bili skoro popolnoma uničeni. Da ni bilo požrtvovalnih gasilcev in motorne brizgalne iz Št. Jerneja, bi pogoreli tudi hiši obeh posestnikov ter poslopja drugih vaških gospodarjev.

* **Samomor Slovenca v Zagrebu.** Pri Iliški mitnici v Zagrebu so našli te dni mladega moškega, ki se je na tleh zvijal v bolečinah. Prenesli so ga v bolnico usmiljenih sester, kjer se je ugotovilo, da je neznanec v samomorilnem namenu izpil večjo količino oetne kisline. Pozneje se je dognalo, da je samomorilec Franc Štangel, 28 let star, po poklicu čevljarški pomočnik, rodom iz Hrušice pri Ljubljani.

* **Požar od strele pri Sv. Trojici v Slov. goricah.** Pišejo nam: V nedeljo 28. julija ob tričetrt na eno uro popoldne je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Antona Zirnagasta pri Sv. Trojici. V trenutku je bilo vse poslopje v plamenu. Posestnik je imel toliko prisotnosti duha, da je še rešil živino. Združenemu naporu gasilnih društev pri Sv. Trojici in Sv. Lenartu, ki sta bili čudovito hitro na mestu nesreče, se je posrečilo požar ogneiti in ogenj ugasiti. Pri tem se je jako dobro obnesla motorna brizgalna lenartskega gasilnega društva, katere brezhibno delovanje smo naravnost občudovali. Zeleti bi bilo, da si tudi trojiško gasilno društvo nabavi motorno brizgalno. Prepričani smo, da mu bo šlo pri tem celokupno prebivalstvo na roke. Škoda, ki jo je utrpel posestnik, je precej občutna, posebno še zato, ker je bil jako nizek zavarovan. Prebivalstvu ne moremo zadosti svetovati, naj si zavaruje svoje nepremičnine proti požaru vsaj približno današnjim cenam primerno.

* **Žrtev Drave.** Dne 3. t. m. je postal žrtev Drave kmečki fant Janžekovič iz Zabove pri Ptujju. Zaposlen je bil z več drugimi fanti pri regulacijskih delih Drave na njenem desnem bregu. Po naključju je padel v valove Drave. Plavati ni znal, a bi ga bili njegovi sodelavci najbrže še rešili, ako bi ne bil v tistem trenutku priplaval po Dravi splav, ki je spravil žrtev pod sebe. Pokojnik je bil edini sin svojih staršev. Njegovim staršem naše iskreno sožalje!

* **Lokomotiva ga je vrgla čez tir.** Dne 3. t. m. zjutraj so bili potniki vlaka, ki prihaja z Rakeka, priče razburljivega dogodka, ki se je pripetil na odprti progi med postajama Verdcom in Borovnico. Takrat jo je namreč mahal po progi na delo v kamenolom pri postaji Verd delavec Alojz Zbogar, doma iz Dola pri Borovnici. Za njim je pribrzel iz Borovnice Orient-ekspres. Zbogar se mu je hotel umakniti pravočasno na drugi tir, v tistem trenutku pa je pridrvel po drugem tiru izza precej ostrega ovinka Zbogarju baš naspoti omenjeni potniški vlak, kateremu se ni mogel več izogniti. Stroj je zadel Zbogarja z vso silo ter ga vrgel preko tira in žic na gramoz, kjer so ga našli onesveščenega. Pri padcu je dobil hude notranje poškodbe, sicer pa se mu na srečo ni nič zgodilo. Ponesrečenca so spravili v vlak ter ga oddali v ljubljansko bolnico.

* **Toča in nevihta v mariborski oblasti.** Kakor javljajo iz Dravograda, je v krajih okoli Sobote, Velke, Sv. Jederti tja do Turiška napravila toča v zadnjih dneh mnogo škode. Vinogradi, turšiča in sadna letina so skoro popolnoma uničeni. V Slovenjgradu je toča, ki je bila izredno debela, pobila mnogo šip na hišah. Po nevihti so našli mnogo tičev mrtvih na tleh.

* Tihotapska tolpa na progi Maribor—Zagreb.

Organi finančne kontrole so na železniški progi Maribor—Zagreb že dalje časa opazovali, da prihajajo v promet večje množine saharina neznanega izvora. S pomočjo železniške policije na Zidanem mostu se je sedaj posrečilo, tihotapce zalotiti in spraviti pod ključ. Saharin so avstrijski železničarji v varnih skrivališčih vtihotapljali v Maribor, odkoder so ga jugoslovenski železničarji dobavljali odjemalcem zlasti v Brežice in v Zagreb. Samo pri eni branjevki je bilo zaplenjenih 12 kilogramov saharina. V tihotapstvo je bilo zapletenih enajst oseb.

* Sirovost. Iz Trbovelj poročajo: Te dni so se kopali v Bevšiči trije otroci v starosti od 5 do 7 let. To pa ni bilo po volji posestniku travnika Z., ki je zagrabil bič in z njim neusmiljeno našvrkal otročičke, da so dobili po životu močne klobase in jim je bila na nekaterih mestih prebita koža. V tej vročini tudi otroci iščejo hladila v vodi in čisto gotovo je, da se tako majhni otroci ne morejo kopati v Savi. Če posestnik res nima toliko srca, da bi dovolil otrokom to nedolžno zabavo, bi jih bil lahko odgnal s svojega zemljišča tudi drugače, ne baš na tako sirov način. Z. je ovaden in se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

* Strašna toča in vihar v Prekmurju. Iz Panovcev pri Križevcih nam pišejo: V nedeljo dne 5. t. m. je zadela našo občino in nekatere sosednje vasi velika nesreča. Nastal je nenadoma močen vihar in sledila je nevihta s točo, debelo kakor jabolka. Na njivah je vse stolčeno, tako koruza, proso, ajda in drugo. Vinske gorice in sadovnjaki so čisto uničeni. Toča je bila tako debela, da je pobila nekaj perutnine in ranila posamezne ljudi.

* Vlom v trafiko in čevljarstvo delavnice. Neznani tatovi so v noči od 22. na 23. julija vtrli v trafiko in čevljarstvo delavnico vojnega invalida Alojzija Lorenčiča ter mu odnesli še malo rabljeno potovalno pleteno košaro z vsebino 10 parov novih čevljev znamke »Standard«. Poleg tega so se okrepčali s sirom, klobasami, piškoti, čokolado, pokalicami in pivom. Vzeli so tudi 11 cigaretnih doz. Škoda je za siromaka invalida zelo občutna. Občinstvo se svari pred nakupom te znamke. Sumljive prodajalec izročite roki pravice!

* Družinska žaloigra. V Poljčah, mirni vasi pri Braslovcah, se je pripetil te dni strašen zločin. Simon Felicijan, po poklicu mesar, se je sprl s svojo ženo Marijo, katero je pred nekaj leti poročil kot vdovo po posestnikovem sinu, ki je padel v vojni. V jezi je Felicijan pograbil nož in nevarno ranil ženo. Mož je nato izginil in so ga drugega dne našli obešenega v hmeljskem nasadu posestnika g. Ivana Omladiča. Hudo ranjena žena, ki ima štiri otroke, od teh tri iz prejšnjega zakona, bo najbrže okrevala.

* Velikansko presenečenje so doživele te dni nekatere gospodinje, ki so prvič prale perilo z Radionom. Ne samo, da je perilo ostalo popolnoma nepoškodovano, nego je tudi mnogo lepše in bolj oprano. Vzrok je v tem, ker Radion ne vsebuje klora niti drugih škodljivih dodatkov.

* Da si osvežite kri, pijte skozi nekaj dni, zjutraj čašo grenčice »Franz-Josef«. Od mnogih zdravnikov priporočena grenčica »Franz-Josef« uredi prebavo, okrepi želodec in zboljša kri, pomiri živce in osveži glavo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Jubilejna kmetijska razstava v Ljubljani od 1. do 10. septembra

Ni vsem znano, da obstoja Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani že 160 let. V proslavo te 160letnice bo priredila družba v nizu dosedanjih kmetijskih prireditev na Ljubljanskem velesejmu pestro in pregledno razstavo. Predpriprave so že v polnem teku, organizacija v razmahu.

Program se bo torej letos še razširil, dasi so le skromna sredstva na razpolago. Dobra volja, moralna in gmotna podpora ter želja po nadaljnjem napredku na začetni poti pa premagajo vse težave in naj so te na videz še tako velike. Poleg

strokovno-poučnega oddelka, ki bo obsegal poljedelstvo, travništvo, živinorejo, vinarstvo, sadjarstvo, gospodarske stavbe, planšarstvo, agrarne operacije in kmetijsko strokovno književnost, se bo priredila tudi velika nidekarska razstava, razstava kmetijskih strojev in orodja, razstava vina, razstava konj in goveje živine. Nadalje je na programu razstava izdelkov kmetijske industrije, drobnice, čebelarstva razstava, razstava sadja in zelenjave.

Agilen odbor je že s polno parco na delu, da izvede široko načrtan program v proslavo 160letnice obstoja Kmetijske družbe. Ogled kmetijske razstave bo navdal vsakega pripadnika tega stanu s samozavestjo in z jasnejšim pogledom v lepšo bodočnost.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Umetni človek — izum moderne tehnike

Tehnična veda res vse premore. Tako utegne vzklikniti čitatelj pri zgornjem naslovu. Marsi-

kdo pa bo zmajal z glavo, češ, papir vse prenese, pisati se dá o vsem mogočem in nemogočem.

Koliko je torej na umetnem električnem človeku resnice, koliko praznih izmišljotin? Naši čitatelji že vedo, da lahko govorimo, poslušamo in vidimo na velike dalje. Tudi fotografiranje na velike daljave ni nič novega. Morda je torej tudi mogoče napraviti človeka, ki bo nadomestoval današnjega delavca.

Zdaj so v obratu trije taki električni možje: Vsi trije se nahajajo v neki ameriški tvornici in vsi trije opravljajo isto delo: inženjerju javljajo stanje vode, kadar jih pokliče po telefonu.

Vsa druga poročila o umetnem človeku so gola izmišljotina. Čitali smo že o umetnem človeku, ki pospravlja sobe, pere perilo in opravlja druga dela. Vse te stvari so kvečjemu za prvi april. Zato o tem ne bomo dalje razpravljali. Zanimaj nas le oni električni človek, če ga sploh smemo tako imenovati, ki ga je napravil Američan R. J. Wensley in ki res delo v neki ameriški tvornici.

Kaj dela ta umetni delavec: Če ga inženjer pokliče, dvigne pri telefonu slušalo, sprejme por

„Imam časa“

pravi razumna Mica. „Ne stojim po cele dni pred prerilnikom in se ne mučim s težkim pranjem perila. Zame to delo opravlja RADION in

varuje perilo!“

velje ter ga izvrši, govori v telefonski aparat ter javi stanje vode. «Torej je res pravi človek», bo rekel čitatelj. Ponavljamo še enkrat, da to ni bajka, temveč da gre za pravo tehnično iznajdbo, ki jo hočemo tu nekoliko pojasniti.

Predvsem moramo tu omeniti, da je ta umetni človek prav malo podoben drugim ljudem. Aparat je sicer napravljen v podobi človeškega telesa, a imena človek gotovo ne zasluži.

Če pokliče inženjer električnega človeka po telefonu, povzroči elektrika, ki kroži po žici, v umetnem stvoru neko določeno gibanje, umetni človek napravi gotove kretnje, dvigne slušalo, javi itd. Jezik, ki ga govori umetni človek, je seveda jako preprost in obstoji le iz posameznih glasov. Vzemimo na primer, da je aparat uravnan na glasove ka-ka-ka. Čim izpregovori inženjer v telefon te besede, začne aparat delovati, ker se valovanje, ki nastane pri teh besedah, prenese nanj. Umetni človek izvrši tako dano povelje.

Kot stroj seveda umetni človek ne razume človeške govorice, ker nima človeških možganov, in brez pomena bi bilo, če bi zaklical v telefon: «Halo, povej mi, kakšno je stanje vode!»

Na ta klic bi se umetni človek ne odzval. Na klic «ka-ka-ka» pa začne stroj delovati. Električni možje bodo imeli torej v kratkem čisto poseben jezik in kdor ne bo razumel njihovega jezika, ne bo mogel z njimi govoriti, kar bo imelo za tvornico to prednost, da bo mogel uporabljati aparat le lastni inženjer, med tem ko bo za tujca neuporabljiv.

Človek-stroj seveda tudi odgovarja v svojem jeziku, ki je tudi jako preprost in sestoji iz primitivnih glasov, kakor «ri, ri, ri» ali «e, e, e». To ni bajka, kar tu pripovedujemo, temveč resnica, in vsakemu tehniku razumljiva. Če slišimo in celo vidimo po telefonu v tuje dežele, tudi to ni nič nemogočega, saj se je že posrečilo odgnati od obrežja ladjo, na kateri ni bilo žive duše.

Mogoče bo kdo rekel, da je to igrača brez praktične vrednosti. Saj bi bilo lažje storiti isto s drugimi, cenejšimi sredstvi. Morda je ta ugovor upravičen. Toda tudi ta igrača ima to vrednost, da bodo na njeni podlagi izumili druge, praktičnejše naprave.

Človek, ki ne dela nič drugega kakor sedi vsem ur nepretrgoma pri istem orodju, ter dela vedno iste gibe, se gotovo dá nadomestiti s strojem.

Če isti stroj denemo na drugo mesto ter ga nekoliko preuredimo, bo izvrševal drugo delo.

Bodoča tvornica bo torej čudno izgledala. Železni možje bodo z lopatami metali pod kotel premog, pri stružnicah se bodo tudi gibali električni možje. Ko bo pozvonil telefon, bo tak možič skočil k aparatu ter obvestil vodjo tvornice o tem in onem. Delali bodo neumorno dan in noč ter ne bodo zahtevali nikakega plačila. Tudi na stavko ne bodo mislili, temveč bodo gospodarju brezpogojno pokorni.

«To so sanje», bo kdo rekel. Morda. Vdali smo se za trenutek domišljiji. Povedali smo, da delajo danes v Ameriki že trije električni možje, za prihodnost pa ne moremo jamčiti, omenim naj le še, kako so sodili celo učeni možje o železnici, preden je stekla. Ko je zasopihala prva lokomotiva po železni cesti, so izjavili profesorji visokih šol, da more človeško telo brez škode prenesti le hitrost 15 kilometrov na uro. Pri tridesetih kilometrih bi morala brizgati kri iz žil. Kaj bomo rekli o mnenju teh učenjakov, če sedimo danes v brzovlaku, ki drvi s hitrostjo 50 do 100 kilometrov na uro, a se za to niti ne zmenimo, temveč brez skrbi kadimo cigarete in beremo časopise. S tehniko je dosegel človek res že neverjetno veliko. Morda nas bo prihodnost presenetila z iznajdbami, ki se nam zde danes še bolj neverjetne kakor je električni mož, ki upravlja stroj.

O noši

Ko smo govorili o prvotni zgodovini Slovencev in Slovanov sploh, smo slišali, da so stari Slovanj sejali lan in tkali platno. Zato je povsem

umljivo, da so se oblačili v platno. S platnom so tudi plačevali, ko še niso poznali denarja. O tem nam pričajo besede platiti, plačati, plača itd. Iz platna so si izdelovali hlače in ohlapno dolgo srajco, ki je visela preko hlač. Ta noša je bila torej podobna današnji belokranjski in hrvaški noši. Iz tega vidimo, da se je prvotna slovanska noša ohranila deloma do današnjih dni.

Stari Slovani pa so ljubili tudi nakit. Moški in ženske so nosili okoli glave platnene obveze, od katerih so ob sencih viseli po dva ali trije srebrni ali bronasti obročki.

Slovenci so začeli kmalu uporabljati za obleko tudi sukno. Kakšna je bila slovenska kmetška obleka v 13. stoletju, vemo iz opisa obreda, po katerem so umeščali kmetje pri Gospe Sveti na Koroškem svoje vojvode, ki so morali nositi kmetško obleko. Vojvoda, ki je dobil oblast od kmetov, je bil po kmetški šegi tako-le napravljen: «Imel je hlače in suktno iz sivnega blaga. Suktnja je segala nekoliko čez kolena in je bila zadaj v razporu odprta. Na nogah je imel opanke, ki so bile z jermeni dobro privezane, na glavi siv klobuk z vrstico enake barve. Ogrnil se je s preprostim sivim plaščem in vzel v roko palico.»

Podobno popisuje kmetško nošo kranjski zgodovinar Janez Vajkard Valvazor v 17. stoletju. Glavni deli so bili: daljša vrhnja suktnja iz lodna, enake hlače, ki so segale do kolena, širokokrajni klobuk in opanke ali lesene coklje na nogah. Iz tega vidimo, da se je noša tekom stoletij prav malo ali nič spremenila.

Žensko nošo 13. stoletja nam opisuje Ulrich Lihtenštajnski, nemški pesnik. Ta je srečal na svojem potu po Gornjem Štajerskem Slovenko, ki se je hotela z njim boriti. Bila je namreč v slovensko ženo preoblečeni vitez Buhovski. Tu nas zanima le opis njene oprave, da vidimo, kako so se takrat oblačile slovenske žene. Nemški pesnik jo takole popisuje: «Dve dolgi kiti sta ji viseli celo dol čez sedlo; na sebi je imela godežo, kar je obleka slovenskih žen, a vrh tega še šapelj jako drag in bogat.» Godeži so bile neke vrste vrhnja obleka, šapelj pa je bila obveza za glavo, ki je bila spredaj večkrat bogato vezena in okrašena. Iz popisa je dalje razvidna stara slovenska navada, da so nosile neomožene ženske kite spuščene po hrbtu, medtem ko so jih omožene spletale okoli glave.

Iz 14. stoletja imamo opis kmetške noše, kot jo poznamo danes kot narodno nošo tržaške okolice. Furlanski zgodovinar Francišek di Topo namreč piše, ko govori o slovesnem umeščanju patriarha Bertranda leta 1334. v Akvileji: «Prebivalci kraških gora so bili pokriti s temnimi kapami, obšitimi s kožuvinno ali vidrovino in rdečim čopom na vrhu. Nosili so sive jopiče in kratke hlače, ki so bile pod kolenom brez gumba in izpod katerih so se kazale rdeče ali višnjeve dolge nogavice. Nekateri so nosili tudi visoke, debele in podkovane škornje, v rokah so držali ali imeli na ramo naslonjeno dolgo gorjačo.»

Za Valvasorja v 17. stoletju je bila slovenska kmetška noša domala prav taka, kakor nam jo opisujejo iz najstarejših časov. Moda se torej takrat ni tako menjavala kakor danes, zlasti po mestih, temveč se je ista noša ohranila stoletja in stoletja. Moški so nosili širokokrajni klobuk, krajšo ali daljšo suktnjo, hlače iz domačega sivnega ali temnega blaga, barvaste nogavice in nizke čevlje. Za Valvasorja so bili kmetje še oboroženi s sabljami, včasih z železnimi kljukami ali pa vsaj z gorjačami. Brez palice je bilo težko videti kakega kmeta.

Opisali smo kmetško nošo po njenih glavnih sestavinah. Pri tem se nismo ozirali na krajevne razlike, kot jih poznamo še iz današnje narodne noše, temveč povedali le to, kar je splošnega. Pri tem smo videli prvič, da je ostala kmetška noša v bistvu neizpremenjena, drugič pa, da so jo izdelovali iz platna in domačega sivkastega sukna (lodna); oboje so sami pridelali.

Na Slovenskem je stara lepa kmetška noša že skoro popolnoma izginila ter se je ohranila le kot narodna noša, s katero se ob raznih slavnostnih prilikah radi ponašajo zlasti meščani.

ŽENSKI VESTNIK

KAKO ODPRAVIMO KOLOMAZ IZ OBLEKE.

Madež od kolomaza (šmira) na obleki je vedno neprijetna stvar, ker ga je težko odpraviti. Naj navedemo tu nekaj preizkušenih sredstev:

Kolomaz izpraskaj z nožičkom, a pazi, da ne pokvariš blaga. Nato izperi zamazani del obleke v vroči vodi, večkrat menjaj vodo, in pusti, da se posuši, oziroma osuši mokri del s suho krpo. Nato izdrgni madež s krpo, namočeno v terpentinu, in sicer vedno s čisto krpo, dokler ne gre vsa umazanost iz blaga. Slednjič izbrisi s čisto krpo madež, da se popolnoma posuši.

Ali pa: Namaži madež s neslanim maslom in ga izperi z zelenim milom, ki ga dobiš v drogeriji.

Ali pa: Izpraskaj kolomaz z nožem, kolikor se da brez škode za blago. Zmoči madež z vročo vodo in ga namaži z rumenjacom in glicerinovim milom. Čez pol ure izperi, enkrat s terpentinom, enkrat z vodo.

Ali pa: Namoči kolomaz s terpentinom. Ko se je terpentin napil maščobe, izpraskaj madež z nožem in ga izperi z vročo vodo.

Ali pa: Zmoči madež s toplim čistim spiritom. Čez uro ga namaži z rumenjacom in drgni narahlo s prstom. Izperi s čisto vodo in posuši s krpo.

Ali pa: Zmoči madež s petrolejem in drgni in izpiraj z njim, dokler madež popolnoma ne izgine.

Kolomaz gre posebno nerad s svetle obleke, tako da ga tudi v kemičnih čistilnicah težko odpravijo, zlasti pri občutljivem blagu.

Zelo dobro kemično sredstvo je trikloretilen. Namoči madež v tej tekočini vsaj četrt ure, nato ga pa dobro izbrisi s suho krpo. To ponavljaj tako dolgo, da madež izgine.

SPRAVLJANJE ZELENJAVE ZA ZIMO.

Marsikatera gospodinja je pozimi v zadregi, ko zmanjka sveže zelenjave, in ne ve, kaj bi dala v juho, da jo zboljša. Samo čebulo ima še v zalogi, peteršilj, korenček itd., to vse je pa pošlo.

Zato treba, da se umna gospodinja že zdaj čez poletje preskrbi z zelenjavo za zimo. Zdaj je zelenjava v izobilju in poceni, in zato si jo lahko nasušimo za vso zimo do prihodnje pomladi. Zelen peteršilj, če si ga nasušila za zimo in pri tem pazila, da je ostal zelen tudi v suhem stanju, ti bo prav tako služil pri vsaki jedi, kakor sveži zeleni peteršilj. A isto je tudi s korenjekom, korenkom od peteršilja, ohrovtom, zeljem, kolerabico, zeleno itd., sploh z vsako zelenjavo.

Samo treba paziti pri sušenju, da se dotična zelenjava hitro posuši (v dveh do štirih dneh) in da ne začne gniti. Nadalje treba posušeno zelenjavo tudi pravilno shraniti; na suhem kraju in spravljen v vrečicah, najbolje v papirnatih škarnicah, ki jih dobro zavežimo, da se zelenjava ne napraši.

Suhe zelenjave pri uporabi ni treba prati, če si jo pred sušenjem dobro oprala in potem dobro posušila ter pazila, da ti jo niso ponesnažile muhe.

Nasušiš si tako za zimo lahko prav vse; kar si rabila poleti, to imaš lahko tudi pozimi. Jedi ne bodo zato nič manj okusne, če jim pridevaš suho zelenjavo.

Vsako zelenjavo, ki si jo posušila, spravi posebej v vrečico in si zapiše na vrečici, kaj je notri, da lahko takoj najdeš, kadar potrebuješ.

KAKO SUŠIMO ZELENJAVO ZA ZIMO.

Zeleni peteršilj dobro operi, odstrani rjave liste in pusti, da se voda ocedi. Razgrni na pečici bel prt in na tenko polagaj vejice peteršilja, ki jih enkrat na dan preobrni, da se hitro posušijo in ne porjavijo.

Če imaš hudo vroč štedilnik ali peč, potem podloži deske. Na prevroči pečici zelenjava rada porjavi, dobi okus sena in izgubi svoj prvotni okus.

Ko se je peteršilj posušil, ga takoj spravi v vrečico na suh kraj.

Korenček posušiš na ta način, da ga najprej opereš in zrežeš na tenke ploščice. Ali ga pa naribaj na ribežnu, kakor ga rabimo za kumare,

Koren od peteršilja posušiš na isti način. Enako tudi kolerabice.

Fizol: Zelene fižol zreži na tenke rezance (kakor rezance od testa) in ga posuši, kakor gori povedano.

Zelena: Z njo ravnaj kakor z vso drugo zelenjavo.

Ohrovt ali zelje: List ohrovta ali zelja dá juhi posebno dober okus, zato si ga tudi nasuši za zimo. Na močno nit naberi liste ohrovta ali zelja in jih obesi nad štedilnik. Listi sicer porumenijo, ne izgubijo pa svojega prvotnega okusa. Po ohrovtu ali zelju je juha vedno čista in ima dober okus.

Paradižnik: Ko ukuhavaš paradižnike za zimo, ostane na situ vsa kožica od pretlačenih paradižnikov. Teh kožic nikar ne vrzi proč, ampak jih večkrat operi v vodi in odcedi skozi sito, da odstraniš zrna (pečke) paradižnikov. Nato kožice posuši in spravi v vrečico, da jih boš pozimi lahko pridelala juhi. S tem dobi juha lepo barvo in boljši okus.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Gotovi smrti sta ušla ...

Dolnja Lendava, avgusta.

Pod tem naslovom smo v «Domovini» objavili članek, v katerem smo pokazali na spis prekmurskega klerikalnega madžarskega lista «Népujság», ki pravi, kako sta ušla gotovi smrti oba poslanca gg. Klekl in Jerič pri strašnem zločinu 20. junija v Narodni skupščini. Mi že tedaj nismo verjeli članku «Népujsága». Da pa ugotovimo resnico, smo se v našem članku v «Domovini» obrnili na naše poslance, da nam pojasnijo zadevo. Eden poslancev KDK je dal piscu članka v «Domovini» natančno pojasnilo o položaju v skupščinski dvorani usodnega dne. «Népujságova» vest o smrti nevarnosti prekmurskih klerikalnih poslancev je skozi in skozi izmišljotina. Poslanec g. Pernar, za kojim naj bi sedel g. Jerič, prav tako g. Radič, za katerim baje sedi navadno g. Klekl, sta sedela v prvi klopi, a klerikalni poslanci so sedeli čisto zadaj. Ni torej govora o kakšni smrti nevarnosti za prekmurska poslance.

«Népujság» stalno prinaša neresnične vesti z edinim namenom, da uboge Madžare, ki ne čitajo drugih listov, napačno informira v korist klerikalne stranke. S tem dopisom imamo namen, pokazati slovenski javnosti klerikalno početje v Prekmurju in obenem resnicoljubnost «krščanskega» tiska.

ZANIMIVOSTI

× **Albanija bo proglašena za kraljevino.** V Albaniji pripravljajo nove volitve, na podlagi katerih bo sestavljena nova zbornica, ki bo sprejela nekatere revidirane člene albanske ustave. Med njimi bo tudi člen, ki izpreminja albansko republiko v kraljevino. Glavna naloga tega parlamenta bo proglašiti Albanijo za kraljevino in Ahmeda Zoga za kralja.

× **V čolnu preko morja.** Iz Nev Yorka poročajo, da je došel Nemeč Romer s čolnom do Virginjskih otokov, odkoder se bo podal dalje v New York. Romer je šel na pot preko morja 28. marca, in sicer iz Lisbone. Radi viharja je moral pristati na južnem koncu Portugalske. Dne 17. aprila je odplul v smeri proti Kanarskim otokom, kamor je došel po viharni vožnji 27. aprila. Dne 2. junija je odotoval naprej. Sredi morja je srečal parnik «Epidaurus», na katerem je obnovil svoje živilne zaloge. Nato se je usmeril proti Srednji Ameriki in je zdaj že ob njenih bregovih.

× **Blijvanje ognjenika na Filipinih.** Ognjenik Mayon na Filipinskih otokih je začel te dni zopet močno delovati. Odprlo se je novo žrelo, iz katerega se vali lava v takšnem obsegu, da beži prebivalstvo na vse kraje. Sedanj izbruh je peto veliko blijvanje tega ognjenika. Mayon leži 2520 m nad morjem na južnem delu otoka Lu-

zona na Filipinih. Štiri velike izbruhe iz njegovega žrela zaznamuje zgodovina v letih: 1766, 1814, 1877 in 1900. Čeprav je letošnji izbruh zelo močan, ni prebivalstva nič kaj posebno presenetil. Že več mesecev prej je bilo opažati v okolici ognjenika podzemsko bobnenje in gibanje.

× **Pariški bar, kjer se plešejo le starinski plesi.** Kakor vsako leto se je tudi letos v Franciji zelo svečano proslavila obletnica francoske revolucije. Največje slavnosti pa so bile, seveda, v Parizu. Kakor znano, plešejo ljudje ta dan sredi ulice. Neki posestnik bara je prišel na originalno misel, da priredi plesno svečanost tudi za parčke nad 50 let. Pred njegovim lokalom in v baru samem so plesali samo stari ljudje, in sicer mazurko, polko, valček in četvorko ter sploh same plese, ki so jih nekoč plesali naši roditelji. Seveda je podjetnik lastnik bara zaslužil pri tem lepe vsote denarja, vrhu tega pa je postal njegov lokal še slošno znan. Od tega dne so namreč starejši ljudje začeli stalno zahajati v ta bar, kjer plešejo vsak dan starinske plese.

× **Število časopisov na svetu.** Izračunali so, da je danes na svetu okroglo 80.000 časopisov in da jih je bilo pred 30 leti za dobro polovico manj. Na Evropo odpade 37.000 listov (pred 30 leti jih je bilo 20.000). V Ameriki izhaja 27.000, v Aziji 7860, v Avstraliji 900, v Afriki pa 250 listov. Največ listov imajo Zedinjene države, potem pridejo po vrsti Nemčija, Anglija, Rusija in ostale države.

× **Legitimacije za berače.** Odbor za pobijanje beračenja v Vilni na Poljskem je uvedel prisilni vpis vseh beračev in postopačev v vilenskem okrožju. Vsak vpisani berač bo dobil posebno legitimacijo s fotografijo. Odbor namerava nadaljevati svojo akcijo v tem smislu, da bodo vsi vpisani berači nameščeni v raznih dobroteljskih zavodih, ali pa se jim bo izplačevala podpora. Vpis pa more roditi seveda tudi zle posledice. Izraža se že bojazen, da se bodo berači, čim dobe legitimacije, organizirali v strokovne organizacije, ki bodo vodile boj proti «konkurenci» in proti prestopanju ljudi iz drugih manj dobičkonosnih poklicov v njihov beraški poklic.

× **Silno praznoverje na otoku Javi.** Značilen primer lahkovernosti in praznoverja vzhodno-indijskega prebivalstva na otoku Javi je odkrila nedavno policija. V okraju Canbiu je stanoval bogat trgovec domačin Bardiman, ki si je pridobil na sleparski način ogromno premoženje. Prodajal je namreč lahkovernemu ljudstvu za drag denar razne «svete ptiče» in je tako živel na udoben način. Čeprav domačini na Javi že vedo za gramofon, radio, telefon in druge pridobitve moderne tehnike, vendar so še močno zaostali, posebno kar se tiče praznoverja. To slabost je znal Bardiman izvrstno izkoristiti. Zadnje čase pa je policija nekoliko bolj budno pazila nanj, vendar pa mu ni mogla ničesar dokazati, ker so njegovi «verniki» strogo molčali. Zadnje čase se je mnogo govorilo celo o tem, da je Bardiman osnoval pravo sekto. Za drag denar je poučeval svoje vernike v raznih molitvah, s pomočjo katerih naj bi postali neranjivi. Oni so prinašali denar, on pa jih je učil te molitve. Tako je šlo nekaj mesecev, dokler se ništa dva Javanca pošteno stepla in se je pri tej priliki pokazalo, da ta molitve čisto nič ne pomagajo. Oba sta se namreč močno oklajala z nožem in zelo krvaveja. To je bilo tudi vzrok, da so tudi ostali domačini izgubili vero in zaupanje v moč dotične molitve ter naznanili Bardimana policiji, ki ga je zaprla.

× **Meso bodo izdelovali iz lesa.** Na kongresu nemških kemikov v Berlinu je imel profesor dr. Bergius velenzimo predavanje o uporabi premoga in lesa. Ta učenjak je izumil način, po katerem se lahko premog spremeni iz trdne v tekočo obliko. Od premoga je razširil svoje raziskovanje na les ter dožgal, da bi se dalo kemično ogrodje lesa tako preuraditi, da bi prešlo v prebavljive ogljenčeve hidrate, ki so bistvo mesa kot hrane. Pridobivanje sladkorja iz lesa se je profesorju že posrečilo in naslednja stopnja je sedaj po njegovem mnenju sprememba lesa v nadomestek za meso.

BOLNIM

slabim, nervoznim, obnemoglim, onim, ki se naglo utrudijo. (Moškim, ženam in otrokom.)

Človeški organizem obrani zdravje, moč in delovno sposobnost mladih let samo dotlej, dokler so njegove življenske žleze zdrave in dokler normalno delujejo. Slabe pa, bolne, pretrufene po ekscsah, ali nerazvite že od rojstva, ne nasičajo organizma z dragocenimi fermenti v potrebni količini, zaradi tega se znižuje življenski tonus pri vseh elementih, krvotok in premena snovi zastaja in v organizmu se nabirajo usedlina za čas neodstranjene sečne kisline, urati i. dr. strupi narušene premene, ki se zovejo slabost, naglo utrujenje, bolezn predčasne ovenelosti, starost in celo smrt. No, k sreči so znameniti znanstveniki, kakor Broun-Sekar, Karno, Žilbert i. dr., dokazali, da se po nasičenju organizma s fiziološkim ekstraktom, kakor je «Kalefluid» D. Kaleničenka iz življenskih žlez močne in mlade živali, povrača mladeniška moč, ker te žleze vlivajo v krvni obtok specialne fermente in gormone, ki vračajo energijo po vseh celicah organizma, prelivajo po organizmu vesel občutek polnega življenja.

Evo, zakaj se smatra «Kalefluid» v medicinskem zboru vsega sveta za milijone bolnikov kot močno okrepujoče in moč povračujoče sredstvo za čas bolezni in po njej, po operaciji, porodu, napornem duševnem in telesnem delu, naglem utrujenju, pri oslavljenju izločilnih žlez, duševne ali telesne sile, ker: «KALEFLUID» pomlajuje in krepi vse elemente organizma.

«KALEFLUID» povrne izgubljeno moč in zdravje, «KALEFLUID» čisti kri od strupov narušene premene snovi, kot: sečne kisline, uratov, toksinov, ki prinašajo bolezen, predčasno ovenelost in smrt.

«KALEFLUID» poživljuje krvni obtok in izmenjavno snovi.

«KALEFLUID» stimulira apetit in prebavo. «KALEFLUID» odpravlja fizično, duševno ali moralno utrujenost.

«KALEFLUID» povrne normalno delovanje srca, krvnih celic, ledvic, jeter, organov za dihanje in prebavo.

«KALEFLUID» povečuje delovanje mozga — tvorca rdečih krvnih teles in s tem odstranjuje slabokrvnost in sklerozo.

«KALEFLUID» regulira živčni sistem ter povzroča zdravo spanje.

«KALEFLUID» onemogočuje hitro utrujenost in povečuje delovno sposobnost.

«KALEFLUID» podaljšuje periodo aktivnega življenja.

«KALEFLUID» regulira zvišani ali zmanjšani pulz, normira temperaturo, debeljenje ali pa bolešno hujšanje.

«KALEFLUID» je potreben vsem onim, katerih organizem je podvržen raznim obolenjem ali zahteva stalno krepitev moči, oslabele zaradi bolezni, prepiche hrane ali naporega dela.

Po dobi zdravljenja s «Kalefluidom» prenehajo same od sebe: slabost, nervoznost, nesposobnost za delo, bolezn in živčno razburjenje ali potrnost, ki so jih izzvali življenski ekscsali telesa in duha, trpki spomini itd. In prejšnji bolnik postane zopet zdrav ter sposoben za delo in uživa vse radosti mladih let.

G. zdravnikom «KALEFLUID» brezplačno in franco zaradi terapevtskih poizkušanj.

Brezplačno in franco dostavljamo podrobno literaturo z zdravniškimi ocenami, «KALEFLUID» je bil odlikovan s 5 «Grand Prix» in 5 velikimi zlatimi kolajnam.

Važna opomba. Skrivnost pridobivanja vseh visoko zdravilnih fermentov iz živalskih žlez je poznana samo D. Kaleničenku. Zato se varujte ponaredb, a tudi škodljivih imitacij ter zahtevajte samo naravni «KALEFLUID» D. Kaleničenka.

«KALEFLUID» se dobi v lekarnah vseh držav. Za pojasnila se je obrniti na naslov: V Franciji: «Société Kalefluid D. Kaleničenko, Neuilly s-Seine, pres Paris 7, rue de L'Quest; v Angliji: London S. V. 7, 65 Harrington Hardens, General Agency of Kalefluid; v Nemčiji: W. Andrejew, Berlin, Charlottenburg, Niebuhrstr. 77; v Jugoslaviji: Beograd, Bitoljska ulica 5, Miloš Marković.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Najdeni osli.

Trije domišljavi mladeniči srečajo na poti starčka ter v svoji razposajenosti sklenejo, napraviti majhno šalo.

Prvi pravi: «Dobro jutro, oče Abraham!»

Drugi: «Dobro jutro, oče Izak!»

Tretji: «Dobro jutro, oče Jakob!»

Starček pa mirno odgovori: «Jaz nisem niti Abraham, niti Izak, niti Jakob, temveč Savel, ki je šel iskat izgubljene osle svojega očeta, in glejte, sedaj sem jih srečno našel.»

Dober odgovor.

Okrog poldneva pride nek popotnik skozi vas. Pred neko hišo stoji na pragu hišni gospodar ter kadi cigaro. Popotnik ga pozdravi in vpraša, koliko je ura.

Gospodar: «Sedaj je baš čas, ko gredo osli pit k potoku.»

Popotnik: «Tako? Kako pa, da ste še vi vedno tu?»

Vrnitev z obrestmi.

Nekje na deželi se je prigodilo, da se je k zapuščenemu devici vtihotopil tat ter ji je ukradel poljub.

«Ježeš, kaj si naredil!» je kriknila. «Ali ne veš, da je prepovedano?»

Janez je moral pobrati šila in kopita, dekle pa se je drlo za njim skozi okno: «Le čakaj, z obrestmi mi ga boš moral vrniti!»

Dovoljen ples.

Pred oblastvo je bil pozvan neki hišni posestnik, ki je bil ovađen zaradi godbe in plesa.

Vso noč ste plesali, pa niste imeli dovoljenja, ga je prijel uradnik. «Zdaj boste kaznovani.»

«Kaj vso noč!» je poudaril možakar. «Ze dvajset let plešem tako, kakor moja žena gode, pa me niste kaznovali.»

Umetna iznajdba.

Neki možakar na deželi je bil zatožen domačemu župniku, da čita pregrešne časopise. Župnik je poklical njegovo ženo ter jo je ošteval, zakaj trpi kaj takega v svoji hiši.

«Saj ni res, gospod župnik», je tajila soproga. «Pri nas beremo samo «Domoljuba». Ljudje nas obrekujejo.»

«Čakajte, na svoje oči se bom prepričal.» Župnik je še tisti dan posetil naprednega soseda, ki pa je odšel po opravkih. V njegovi odsotnosti se je nadejal bogatih uspehov, zato je pritisnil na ženo, naj mu pokaže, kje hrani časopise.

«Tu knjig v omari», mu je pokazala. Župnik je stikal in brskal, videl pa je same «Domoljube» skrbno zložene po številkah in po letnikih. Odšel je ves potolažen in hud na hudobne jezike, ki delajo krivico poštenjaku.

Dobra žena je bila vsa srečna zaradi duhovnikove pohvale ter je povedala možu, kaj se je prigodilo. Mož se je porogljivo namuznil, zakaj «Domoljubov» naslovni in zadnji list je rabil le za ovitek «Domovinu», ki jo je na ta način umaknil njenim preganjalcem.

Sramežljivost.

Jera je bila obtožena, da molze skrivaj sosedove krave. Kot merodajna priča je bila zaslišana Neža.

«Torej Vi ste jo videli?» jo je vprašal sodnik. «O, videla, videla!» je kimala Neža. «Kravo je molzla, kakor resnično mi Bog pomaga.»

«Kje pa, kje?» je sodnik poizvedoval. «Tisto pa nerada povem, kje jo je molzla...» je povesila obraz. «Ako kravo sem kaj pripeljejo, vam bom že pokazala...»

Nejeverna Marička.

Zoper znamenito Koroščevo sliko v «Jutru» je grmelo tudi v Mahovju, preprosti hribovski vasici. Razkačen duhovnik je kričal na prižnici in sipal peklensko žerjavico na «brezversko» časopisje. Mladina je radovedno stikala glave in ugibala, kakšna je tista pregrešna podoba klerikalnega poglavarja.

Potovka Meta je morala drugo jutro na vse zgodaj v mesto po napredne časopise, odkoder jih je prinesla polno košaro. Obstopili so jo radovedni vaščani, celo priletne ženice so se privalale in stegovale vratove.

«Saj ni nič posebnega!» so nevšečne vaščanke vihale nosove. «Gospod minister se nekem grdo drži, prav tako kakor naš župnik, kadar udrihajo po časopisih.»

«Pa v roki nekaj držijo...» je zagledala zgovorna Marička.

«To je pendrek!» ji je razložil Matija, ki je prišel iz mesta od vojakov.

Dekle, ki še ni nikoli čulo tega imena in je razumelo le drugo polovico besede, je nejevoljno spačilo obraz ter ga osorno zavrnilo: «Tega pa že ne verjamem, da bi gospod Korošec kaj takega držali v roki...» S.

Potolažena vest.

Župnik Gašper je bil hud preganjalec naprednih časopisov. Njegova zagrizenost pa ni mogla zbegati nikogar razen Urše, ki je obljubila pri nebu in zemlji, da ne bo prijela nobenega pregrešnega časopisa. Kmalu pa jo je premagala radovednost in že je prelomila prisego.

Nekoč je sedela pri mizi, sklonjena nad naprednim časopisom; glasno je čitala, da je bolje razumela, pri čemer pa si je z obema rokama tiščala ušesa.

«Jejhata, Urša, kaj pa delaš?» jo je iznenadila soseda.

«Tale pregrešen časopis prebiram», je priznala. «Pa sem si zatisnila ušesa, da se ne pohujšam!»

Listnica uredništva

Runeč. Proti zakonu.

Sv. Jurij pod Kumom. Dopis je bil spisan tako nerazločno, da ga nismo mogli prečitati in ga zaradi tega nismo mogli objaviti.

Obrež. Prepozno!

MALI OGLASI

28 let star, neoženjen čevlarski mojster želi gospodično,

ki bi imela primerno posestvo za nadaljevanje čevlarskega obrta. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Mojster». 189

Kovaškega vajenca.

krepkega, zdravega in poštenega sprejem takoj, tudi takega, ki hoče svojo vajeniško dobo dokončati. — Anton Petkovšek, Logatec. 185

Deske

jelka, smreka, mošta, kupim večjo množino proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe s ceno franko vagon je nasloviti na «Mangart», Ljubljana, poštni predal 43. 184

Za birmo!

blago, obleke vseh vrst kupite najugodnejše v trgovini Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Nakup jajc, masla, putra, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. 183

Žimnice (modroce)

vrhne in spodnje otomane razne divane žimo, afrik. cvilih in vse potrebščine prodala na ceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Do sedaj najcenejša
tvdka v državi!

Tovarna
glasbil,
gramofonov
in
harmonik
Skladišče:

MEINEL & HEROLD
R. LORGER, MAR BOR št. 104-A

Violine od Din 95 — d. Ročne harmonike od Din 85 — d. Tamburice od Din 98 — d. Gramofoni od Din 345 —
ZAHTEVAJTE NAS VELIKI KATALOG KATEREGA
VAM POSLJEMO BREZPLACNO.

ŽIMA 75

za modroce, na boljša in najcenejša, pri
M. Masterl,
tovarna žime, Stražišče pri Kranju.

Priporočajte in širite „Domovino“!

Pisarna notarja
KARLA PLEIWEISSA
V LJUBLJANI, se nahaja sedaj v pritličju hiše
g. dr. VAL. KRISPERJA
Kralja Petra trg št. 2, (nasproti sodne palače)

**Nabavite si kolo
svetovnega slovesa**

Nedosegljiva trpežnost

Naipreciznejša izdelava

Od 1000 Din naprej!

Zahtevajte cenik, gratis in franko,
in oglejte si zaloge pri samo-
prodaji in glavni zalogi za vso
kraljevino:

Erik Breuil
Dunajska cesta 33, Ljubljana

ali pri enem izmed številnih pod-
zastopnikov v vseh večjih krajih.

BOLNI NA PLJUČIH!
Tisoci že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi
Umetnosti prehranjevanja,
ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more
poleg vsakega načina življenja pomagati,
da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje
in kašelj prenehata, teža telesa se zviša
ter po poapnenju sčasoma bolezen preneha.
Resni možje zdravniške vede potrjujejo
prednost te moje metode in jo radi priporo-
čajo. Čim prej pričnete z mojim načinom
prehranjevanja, tem bolje.

Popolnoma zastoj dobite mojo knjigo,
iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker
bo moj založnik v celem razposlal le 10.000
izvodov zastoj, zato pišite takoj, da
boste tudi Vi sprejeti v krog onih srečnih,
ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite
na naslov:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln
Ringbahnstraße 24 Abt. 621